Ч. 81 (14.913). Львів, четвер 14. квітня 1938. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч.
У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Мусулманський світ проти СССР.

Як відомо, від довшого часу йдуть у Східному Туркестані бої між совітськими військами та місцевим мусулманським населенням що підняло повстання, проголошуючи „святу війну". Гурт туркестанських мусулманів дістався нелегально до Мекки, оповідаючи по дорозі про важке положення мусулман під большевицьким володінням. Це викликало настільки важке враження серед мусулманських народів, що вони роблять натиск на уряди держав, об'єднаних близько-східним пактом (Персія, Ірак, Афганістан, Туреччина), щоб вони інтервеніювали у Москві в обороні мусулманського населення.

У совітських маневрах, що почалися 8. ц. м. на турецькому пограниччі, на Кавказі, слід добачувати демонстрації, звернені проти Туреччини. (АТЕ).

Французька палата послів ухвалила повновласти

ДЛЯ УРЯДУ ДАЛЯДІЄ 514-МА ГОЛОСАМИ ПРОТИ 8-ОХ.

ФІНАНСОВА КОМІСІЯ ФРАНЦУСЬКОГО ПАРЛЯМЕНТУ ОДНОГОЛОСНО ПРИЗНАЛА ПОВНОВЛАСТИ ДЛЯ УРЯДУ.

Фінансова комісія палати послів вислухала урядових вияснень до законопроекту про повновласти і приняла його одноголсно. Радикали, комуністи і соціялісти голосували за законопроектом.

ДИСКУСІЯ У ПАЛАТІ ПОСЛІВ.

Пленарне засідання палати послів почалося від дискусії над законопроектом про повновласти для уряду, що його зреферував в імени фінансової комісії Флянден. Він заповів, що голосуватиме за повновластями для уряду Даляді, підкреслюючи, наскільки вони ріжняться від тих, що їх домагався Блюм; також за законопроектом висловився комуніст Греза. Гуен в імени соціялістів обіцяв голосувати за повновластями, але зажадав від уряду деяких ґарантій з ділянки суспільної політики.

ГОЛОСУВАННЯ.

Після короткої промови міністра скарбу Маршандо парлямент 428-ма голосами проти 107-ох відкинув внесок посла Марана, щоб відіслати законопроект до комісії. В голосуванні **парлямент приняв законопроект про повновласти 514-ма голосами проти 8-ох.**

Даляділ подякував послам, які його довго оплескували. Засідання замкнено в год. 2.30.

УРЯДОВА ДЕКЛЯРАЦІЯ.

Перед дискусією і голосуванням, пополудні станув уряд Даляді перед французьким парляментом. В палаті послів відчитав урядову деклярацію сам премієр, у сенаті його заступник Шотан.

У своїй деклярації звертає уряд увагу, що у теперішній міжнародній ситуації Франція потребує сильного війська, здорової монети і скарбу та сильного господарства. Темпо продукції, зокрема в ділянках, призначених для оборони краю, необхідно приспішити. Робітники мусять зрозуміти, що окупація фабрик викликує тривогу в цілому краю; без зброї не оборонилась би Франція від інвазії. Тому уряд вживе всіх зусиль, щоби негайно привернути працю у фабриках зброї. Уряд рішений боронити всюди інтересів Франції та її цілости і домагається координації всіх сил народу. Уряд хоче мира з усіма народами без огляду на їх політичний устрій, мира, опертого на пошануванні права.

Деклярація кінчається словами: „Надійшла година, коли треба доказати, що Франція зуміє ставити чоло небезпекам, що їй загрожують і що буде вірна свому ґенієві".

Палата послів вислухала деклярацію Даляді з великою увагою, перериваючи її довготривалими оплесками.

Національні війська сходять на беріг Середземного Моря.

Авас повідомляє: У вівторок вечором національні частини з армії ген. Аранди на відтинку Мореля покинули гору Местразго і сходять до моря Вони пішли на 7 км. вперед; коли запала ніч, вони не перервали наступу.

ЧЕРВОНИЙ ФРОНТ ПЕРЕРВАНИЙ НА ШИРИНІ 15 КІЛЬОМЕТРІВ.

Як подає Авас, на шляху з Мореля до Вінарозу національні війська перервали фронт на ширині 15 км, червоні відступили на Альбакарес. Завдяки цій операції національні війська добули шлях до Сан Матео, розширили базу для доступу до моря та загрозили окруженням смуги червоних становищ між Теруелем, Монталленом, Кастелльоте і Морелем.

ЕСПАНСЬКІ ВТІКАЧІ ДАЛЬШЕ ЗАЛИВАЮТЬ ФРАНЦІЮ.

Маси еспанського цивільного населення переходять пирінейський кордон; змушують його до евакуації червоні війська, що відступають.

Крім того до французького кордону зближується 43 червона дивізія, на яку натискають національні війська.

Переговори між Парижем, Льондоном і Римом.

ПЕРЕД ФРАНЦУСЬКОЮ ВІЗИТОЮ У ЛЬОНДОНІ.

Льондонський „Стар" довідується, що в найближчому часі почнуться важні англійсько-французькі переговори.

У цій справі прем. Даляді приїде до Льондону зі Шотаном і Бонне, на переговори з прем. Чемберленом і міністром закорд. справ Галіфаксом на тему европейського положення. Англійський уряд мабуть уважає, що після залагодження австрійської справи та налагнання англійсько-італійських взаємин наспів час наладнати інші европейські питання.

МІН. ЧІЯНО ЗРЕВІЗИТУЄ МІН. ГОРА?

Недавня візита британського міністра війни Гора в Римі доказує, що відносини між Італією й Англією помітно поліпшали. Якщо на засіданні Ліги Націй Англія визнає анексію в Абісинії, італійський міністр закордонних справ Чіяно приїде з офіційною візитою до Льондону та підпише договір про кордони сумежних англійських посілостей в Африці. По устійненні кордону між Абісинією та Суданом, Італія піде шлаб на значні уступки й концесії в користь Англії в околиці озера Тана.

АНГЛІЯ ДІСТАНЕ ЧАСТИНУ АБІСИНІЇ?

У британському парляменті один посол вніс інтерпеляцію, запитуючи, чи не правда, що у висліді англьо-італійських переговорів мають прилучити до британських кольоній деякі смуги Абісинії. Премієр відмовився дати відповідь на цей запит.

Право власности.

Львів, 13 квітня.

Поняття права власности звязане нерозділью з поняттям культури від найдавніших, праісторичних часів. Що більше: історія людського роду зараз на першій сторінці каже про формування почуття і свідомости „моє-твоє" та про боротьбу в обороні — своєї власности, в обороні свого права до приватної власности. Від часів, коли формувався патріярхальний устрій, коли людськість ділилася на роди (родини) і кляни, від часів, коли діяла „пімста крови" як єдина норма справедливости між людьми існувало право приватної власности! ще неписане, але тривке, не тільки звичаєве, але, просто кровне таке, яке походило з середини людської психіки, всього людського відчування і думання.

На яких 3.000 літ перед Хр. інки в півд. Америці та китайці переводили спільну контролю над управою землі і були немов предтечами рільних комун та „совхозів" (усе на світі вже було!) Але почуття права власности не ставало слабше в людей, тільки щораз кріпшало і простягалось на щораз інші добра. Право власности, спершу до худоби й рухомого майна, простягнулось і на землю, не тільки управну, але й на ту, на якій можна було полювати, ловити рибу, випасати худобу.

Право власности — це підстава всього права. Право власности — це окрема підставова ділянка студій права. Але це не тільки ділянка вчених правників. Це ділянка студій для істориків людської культури, для соціольогів, для економістів, для політиків, вкінці для публіцистів, які мусять мати мінімум знання наук історично-політичних і правничих і економічних. Чейже право власности довело до поділу людськости на бідних і багатих, право власноти довело теж до товарообміну, який з черги розрісся в оборот краму на торговицях. Із права власности вийшла ідея гроша, за який можна купити — чужу власність, добровільно власником відступлену.

Коли суспільний устрій розвинувся в поділ на пануючих і підданих, то модифікації підлягло і право власности. А проте підставове його поняття не підлягло змінам: кріпак мав давати частину примусової праці, мав платити данину, ленник мав іти примусово на війну, але тої власности, що була його, ніхто не рухав. Сільське населення було привязане до землі, міське займалось торговлею, ремеслом, мистецтом. Суспільну верхівку творили великі земельні власники, шляхта, бюрократія і духовенство, — над ними всіми король, який у часах теократичного деспотизму був представником Бога на землі і тому необмеженим паном життя і смерти підданих. Але й тоді право до своєї власности було певніше ніж право до свого життя.

І так було від часів, коли над Нилем і великанськими азійськими ріками творились осередки зорганізованого громадянства, коли відтам починалась історія людської культури та історія народів, відгребувана у викопалинах, відчитувана із перших „писань" на паленій глині і на камінних плитах, відтворювана на підставі описів фільософів та письменників старинного світа.

Коли ж упав античний світ і прийшла ера мандрівки народів, то право власности, замість у тому політичному хаосі захитатись — тільки закріпилось. Бо саме підчас тієї мандрівки народів почались великі оселі в різних частинах Европи, в яких згодом витворились народи й держави, що перетривали по нинішній день, — і ті, які на нових незаселених землях осідали, закріплювали її за собою — тим правом власности, що його давала праця над корчуванням лісів, над управлюванням землі, незаторкненої до того часу ніяким хліборобським знаряддям. Бо власність завжди була і є вислідом праці, а праця — це природна функція людини. Тому нема великих ріжниць між тим, що казав про приватну власність Аристотель чи англійський фільософ Гобс, хоч між 4-им ст. перед Хр. та XVII. по Хр. лежав шмат часу: 2.000 літ! Тільки приватна власність спонукує людину до діла — казав отой найбільший фільософ античного світа; колиб не право до приватної власности (казав згаданий англієць), то йшлаб безупинно війна всіх проти всіх. І тому теорія права власности дійшла до витворення немов культу того права: бо право власности — читаємо — це праправо людини, як божеська установа, бо це матеріяльна підстава для духового удосконалення людини.

Ті, що нарушували право власности, спіралися не на почутті права, тільки на почутті сили. І силу робили джерелом права, не роблячи ріжниці між силою та насильством. Насильство над природніми правами людини довело до того великого потрясення, яким була французька революція з комуністичним рухом Бабефа. Реакція понаполеонської доби та доби після віденського конгресу довела до нового потрясення у 40. рр. мин. ст. і зродила м. і. Прудона, який уперше проголосив, що „власність є злодійством". Нинішні реалізатори тих теорій на совітському сході довели до цілого перевороту у світі понять. Цей переворот захитав основами людського думання і відчування: що вільно та чого не вільно, де право і де безправство, де сила і де насильство, де межа добра і де зла.

Ця революція понять, яка є анархією у світі етики, торкнулась у першій мірі поняття власности і права до власности. Обмежування того права було досі стосоване з найбільшою обережністю. Власности протиставлено вивласнення, як акт, коли хтось примушений у прилюдному інтересі відступити своє право до власности державі за відшкодуванням. Війни і стихійні катастрофи, себто цілком виімкові обставини викликали потребу стосувати це „право в безправстві" (юс ін іюріа) також і супроти деяких рухомих дібр: реквізиція збіжжа, коней, золота й дорогоцінностей, — але завжди тільки за цілковитим відшкодуванням. І знову таки — тільки такі обставини, в яких людське життя втратило свою попередню ціну і пошану в очах співмешканців гльобу, обставини, в яких прийшло до такого загального розхитання моралі, що в легковаженні опинилось усе людське добро, нема нині того давнього слушного підходу до права вивласнення: стосують його не тільки в цілком виімкових і цілком надзвичайних та абсолютно необхідних випадках, але й тоді, коли воно вигідно тим, що мають силу встановляти собі права.

Захитані сьогодні основні поняття, на яких спірається від тисячеліть світ і людськість. Процес тієї анархії в царині духа і думки йде покищо далі і не видно його кінця. Але так само, як теорія комунізму зродилась у реакції на зловживання силою для односторонньої інтерпретації права до власности, так само мусить прийти реакція і на той жахливий заколот у світі етики, що прийшов у висліді двацятилітнього панування на сході системи насильства і безправства. Реакцією на той заколот буде відродження пошани до святих та непорушних прав людини і громадянина, до тих прав, з яких найпершим і найсвятішим правом є — право до власности.

Невже на новий шлях?

ЗАКОРДОННА ПОЛІТИКА ПРАГИ НА ПЕРЕЛОМІ.

Теперішнє положення Чехословаччини годі вважати рожевим. Терен держави, заселений пануючою нацією, вгинається вузьким клином у глибину німецької території, що обіймає її тепер уже не лише з півночі та зі заходу, але і з півдня; Німеччина захопила у хвилині аншлюсу вхід до моравської брами — випадової позиції у серце Чехословаччини. Правда — решта чесько-німецької границі проходить горами, та і це не дає основи не лише до надій, але й до ілюзій на безпеку. Раз — при теперішній воєнній техніці значіння стратегічних барієр поважно змаліло. Друге — гори, що охоплюють Чехословаччину, заселені німцями, які в останніх часах закинули активізм і перейшли до незалежної політики по лінії, яку дає Берлін. Коли згадати ще про активізацію словацького автономістичного руху, не важко зясувати собі, що на випадок збройного конфлікту внутрішні сили, на які моглаб рахувати Прага, невеликі.

Цей конфлікт був би тим більш безнадійний, що — за винятком короткого відтинку кордону над Тисою — Чехословаччина межує з державами, з якими живе в досить напружених відносинах і які — за винятком Мадярщини — від неї куди сильніші. В таких умовинах зрозуміло, що чехословацький уряд намагався запевнити свою безпеку дипльоматичним шляхом, шукаючи ґарантій у тій чи іншій формі, двосторонних чи збірних договорів. Довгі роки орієнтується ЧСР на Францію: разом із Румунією та Югославією стає вона на сторожі версайської системи на наддунайському відтинку, щоб цим способом стати для Франції необхідною і тому могти на неї рахувати. Навіть коли Білгород і Букарешт закидують орієнтацію на Париж, Прага дальше тримається французької клямки, в що до Франції просякають впливи з Москви, Прага стає більше совітофільською, ніж сам Париж.

Які вислідн дала ця послідовна закордонна політика Чехословаччини? Чи запевнила їй безпеку? Негайно після аншлюсу СССР і Франція потвердили свої зобовязання, боронити Чехословаччину на випадок агресії. Що совітському урядові ця справа справді лежить на серці — в те годі сумніватися: Чехословаччина — це одинока у середущій Европі держава, де демократично-ліберальний устрій законсервувався в настільки примітивній формі, що дає необмежені можливости для комуністичної праці. З хвилиною, якби Чехословаччина втратила незалежність або якби попала під вплив сусідніх держав, не було би куди перенести празької філії комінтерну — від Москви ... Париж не булоб тоді ні одної легальної ... тичної бази. Коли ще додати, що СССР з Німеччиною ніде не межує, можна вважати ... го зобовязання супроти Чехословаччини ... сить дешевим. При невтральній поставі Польщі Німеччина все одно не моглаб ударити ... СССР, який супроти того обмежився би ... рисковної помочі для Чехословаччини — ... більш такої, яку дає Китаєві та червоній ... ні. Правда — система летунських баз ... чехословацької території має становити ... гу для совітської помочі, що йшлаб повітряним шляхом. Залишається, здається, ... заним лише питання, кудою дійшлаб та ... до чехословацької границі, коли ... транзит через Польщу взагалі не входить ... рахубу, а й Румунія не спішиться вмішуватися у якунебудь воєнну авантуру по боці СССР, зокрема від коли пішов у забуття Тітулеску ... румунська політика взяла курс на право.

Франція має змогу прийти на поміч Чехословаччині, вдаряючи на німецький захід... кордон, — питання лише, чи має вона ... це робити, коли все одно французькі ... над Дунаєм вже майже зліквідовані, а Чехословаччина становить лиш останню, звідусіль ... льовану, позицію. Без сумніву французькі ... то обтяжують правні зобовязання, ... престіжеві огляди — та ледви, чи такі ... бійлі моглиб переважити вагу на бік ... венції на хосен Чехословаччини. Тим більше, що на таку інтервенцію йшла би Франція ... мітнена, — британський уряд ясно і ... но заявив, що на ніяку його поміч Чехословаччина не може рахувати. Празі ... Льондон лише... радою: запевнити собі ... ку, заспокоюючи домагання меншин і тим ... мим усуваючи можливі причини конфлікту.

На таку саме лінію, здається, і звертає тепер чехословацька політика. Згідно з ... ною обіцянкою прем. Годжі чехословацький уряд взявся опрацьовувати „національний статут республіки" та зокрема виявляє ... готовости супроти німецької меншини.

Якщо — не зважаючи на комуністичне ... бтування — ця нова лінія здійсниться, ... ціла закордонна і внутрішня політика ... перейде основну ревізію, якщо Чехословаччина перестане опирати свою безпеку на ... армейських багнетах — чехословацький ... увільнить свою гіпотеку від поважного ... ження, а середущу Европу, від бази ... стичних диверсій.

З польської преси.

Підставова проблема для майбутньої організації середущої Европи

Останній політичний крок Гітлера, тобто прилучення Австрії до Німеччини, хоч і не викликав безпосередніх конфліктів в Европі, то все-ж рушив цілу низку проблем, що належать до т. зв. неполагоджених справ, над якими версайський мировий договір перейшов до дневного порядку або полагодив їх провізорично або вкінці полагодив не так, як цього собі ця чи інша держава — що не рішала, тільки мусіла слухати, бажала. Наслідком цього всього був т. зв. ревізіонізм, тобто змагання держав до ревізії версайського договору у бажаному собі напрямі. До ревізіоністів належала й належить Мадярщина, що між іншим домагається звороту Закарпатської України.

Справа Закарпаття стала актуальна після аншлюсу ще й тому, що факт, що Німеччина захопила головну частину чехословацької держави, її основу, тобто саму Чехію ... поставив під знаком запитання ... Чехословаччини взагалі. Сьогодні, ... літ після версайського миру, ... чехословацької держави, знову ... словацька проблема у звязку з ... укладом сил.

Цікаву статтю про це вмістив ... Студніцький у виленському „Слові" (... 11-го квітня ц. р.) п. н. „Проблема Закарп... Руси і Словаччини".

„Польща у великій мірі заінтересована в звязі проблеми чехословацької держ... — каже він. — Безумовно мусить ... бі дістати Цешинське з його ... патріотичною, свідомою національно... ською людністю, з його карвінськ... ким, що має більше калорій, ...

шлеське вугілля, вугіллям незаступним при деяких гутничих виробах. Але важніша для Польщі справа чеського коридору. Це підставова проблема для майбутньої організації середущої Европи".

Польща зацікавлена цією справою, бо скасування згаданого чеського коридору, тобто спільна польсько-мадярська границя робить для неї доступним мадярський ринок, дає їй свобідний шлях до Адрнятику — каже Студніцький — та скріплює її позицію у відношенні до Румунії. Але — відпекується Студніцький руками і ногами —

„ми не потребуємо і не хочемо ані Закарпатської Руси ані Словаччини. Закарпатська Русь в межах нашої держави збільшила би число русинів на пів міліона, дала би бідну, здеморалізовану, збольшевичену людність. Чехословаччина препарувала цю країну для Росії; доки мала надію на поворот давньої Росії, поширювала православя. А як утратила цю надію і вирішила спертися на большевицькій Росії, почала підтримувати большевицькі тенденції, тобто комуністичну партію у цій країні. Чеські державні мужі багато разів заявляли, що уважають цю країну, яку доручила їм Ліга Націй, за російський депозит, який віддадуть Росії. Отже поворот цієї країни до Мадярщини забезпечує нас від того, щоб Росія знайшлася за Карпатами, принайменше зменшує шанси, даючи проти цієї концепції всі польські й мадярські сили".

На думку Студніцького Закарпаття може розвинутись тільки при Мадярщині, бо знайде там ринок збуту на свої лісові багацтва і само дістане з мадярської долини пшеницю, якої їй бракує. Каже Студніцький, що і Словаччина тісно звязана з Мадярщиною.

„Ряд гірських ланцюхів відділяв її від Чехії. Ріки, що спливали з тих гір, плили до мадярської долини. На 4 міліони людности Словаччини і Закарпаття живе там міліон мадярів. Мадяри переважають у багатьох словацьких містах і складають суцільні округи на півдні. Отож ці суцільні округи можна втілити до властивої Мадярщини без якихнебудь застережень. А Словаччина мусіла би мати автономію, яку ґарантувалиб Польща і Німеччина".

Автор статті міркує і над такою можливістю, що Словаччину прилучилиб до Польщі.

„Можемо для протидіяння чеським впливам поширити знання польської мови, літератури й культури серед словаків, але прилучення Словаччини до Польщі швидко викликало би відрух неміті до Польщі. Булаб це справа нашої адміністрації, наших воєводів, старостів, податкових урядів і т. д. Мадярська людність у Словаччині на випадок прилучення цієї провінції до Польщі, сталаб чинником ірреденти. Бідна країна не піднесла би наших фінансових сил і Польща не могла би двигнути її під господарським оглядом".

Але одна з найважніших причин, що Польща повинна відпекуватися анексії цих країн, тобто Закарпаття та Словаччини, — це те, що:

„потребуємо сусідства з Мадярщиною, щоб мати певного союзника на випадок війни з Росією. Державна рація Мадярщини вимагає відділити Мадярщину від Росії польською територією так, як державна рація Чехії вимагає спільної границі з Росією. Тому чеська держава змагала і змагає до розбору Польщі, мадярська держава до того, щоб Польщу зберегти. Виявилося це яскраво в 1920-му році, коли мадяри хотіли дати нам 30.000 кавалерії, дуже важної у боротьбі з ордою Будьонного, а чехи не погодилися пропустити до Польщі мадярського війська. Масарик пояснював англійській військовій місії і льордові Аберноя, що Польща засуджена на загладу і Англія не повинна компромітуватися якоюнебудь акцією на користь Польщі".

Справу спільної польсько-мадярської границі уважає Студніцький за дуже важну, бо від неї залежатиме — на його думку — міжнародне положення Польщі. І тому він гадає, що Польща повинна виявити ініціятиву у справі чеської держави та взагалі активність у цій проблемі, а до того збільшити кількісно та якісно свої збройні сили, бо інакше може цю важну справу програти так, як при кінці XVIII-го століття програла польсько-пруський союз.

Цікаве, що у всіх цих міркуваннях Вл. Студніцький ні раз не згадав України, хочби з уваги на те, що людність Закарпаття, яким він у статті у великій мірі займався, українська

Збірка „на писанку" Рідній Школі дозволена.

Повідомляємо рідношкільні організації та всіх прихильників Рідної Школи, що наше Товариство дістало дозвіл від Воєвідського Уряду у Львові (з 6. IV. 1938. р. ч. Поль. Б. 27/43/38) на збірку у днях 23.—27. квітня 1938. р. на області львівського воєвідства.

Вилучені від збірки повіти: Березів, Коросно, Переворськ, Ланцут, Ніско, Тарнобжеґ, Кольбушова, Ряшів і Сянік.

По містах і містечках можна буде переводити тільки збірку грошей до замкнених скарбонок, близько церков та українських установ.

По селах вільно збирати і гроші і натуралії, списуючи їх на збіркові листи. Обмеження щодо місця нема; тому вільно буде збирати й по хатах.

Як відомо, цього року не мала Рідна Школа дозволу на традиційну збірку з нагоди Різдва. Тому у своїх приходах могла Рідна Школа записати по цей час кільканацять тисяч зол. менше. Це становить велику недостачу у її буджеті.

Цю недостачу є добра нагода покрити збіркою дару „на писанку" в часі Великодня. Вона повинна доказати, що український нарід дорожить діяннями і надбаннями Рідної Школи. Збірку тим лекше перевести, що по селах можна збирати і гроші і натуралії. Яєць — тепер є доволі; найдеться в кожному господарстві хочби лише 5—6.

Тому готовмо заздалегідь усе потрібне! Треба мати на поготівлі імена збирачів, готовий плян збірки (поділити село на райони чи кути) та відібрати на час повновласти, підписані Головною Управою Р. Ш. і збіркові листи.

Увесь потрібний матеріял висилає Головна Управа 14. квітня 1938 р. до Повітових Союзів (Кружків) Р. Ш. в місцях осідку староства й окремо до Ходорова, Устрик Дол. і Белза.

Головна Управа Рідної Школи.

Від Редакції: Щоб не було замішання й сумнівів, повідомляємо, що Т-во „Відродження" й Український Фонд воєнних вдів і сиріт, які дістали дозвіл на збірку в речинці, близькому до речинця рідношкільної збірки, або в такому самому речинці, зреклися свого управнення

Враження селюха із двох вистав у Львові.

Поладнавши орудки, я постановив пару вільних годин, що лишилися до відїзду мого поїзду, зужити на оглядини вистави української мистецької фотографії в салях Музею Н. Т-ва ім. Шевченка.

В сінях камяниці Т-ва читаю афішу вистави, а на першому поверсі мала стрілка з написом „У-фо-то" вказує на двері, які, на жаль, застаю зачинені.

Гляджу на годинник — за пару хвилин третя. Щож, треба підождати. Та напроти на дверях вивіска поліської етнографічної вистави. Можеб тимчасом заглянути туди, тимбільше, що зацікавила мене велика афіша з оповісткою про серію викладів про Полісся та вістки в „Ділі" про ті виклади й виставу.

Три салі виповнені експонатами, розміщеними на стінах, столах, габльотках та шкляних шафах. Обходжу побіжно всі салі, щоб витворити собі загальний образ вистави й опісля переглянути подрібно.

Вистава старається дати глядачеві образ життя-буття поліського (тамошнього) населення та його естетичних нахилів, що проявляються передовсім у жіночому одязі та вишивках і гафтах.

Є малий модель селянської деревляної хати з соломяною стріхою. Є модель ткацького варстату з натягненою основою, і початою роботою грубого, домашнього полотна. Велика сила картин-рисунків, старанно виконаних тушем, дає нам ближче поняття про життя-буття поліщуків. Між ними впадає в очі рисунок деревляної церковці; на перший погляд якби не напис, ми вважалиб її радше за костелик, така вона архітектонічно ріжна від типу наших галицьких церков. З домашнього та хазяйського знаряддя звертають увагу два майже цілком деревляні, примітивні плуги, невибагливе черепяне начиння без поливи та орнаменту, та великий вулик-колода, що тямить ще може часи походу Ігоря на половців. Але побіч тої колоди-вулика лежить на вікні домашньої роботи кліточка на матку та дуже вигадливий деревляний прилад до виробу штучної вощини. На тім приладдю напис „Жовтанецький Иосиф. Колядно Велике". Видно, що і там пасічництво поступає вперед, бож ні клітки на матку, а тим більше штучної вощини не вживали наші древні пасічники, що пасічникували в колодах та бортях.

Та сам прилад до виробу штучної вощини гідний того, щоб більше про нього написати. В ньому видно не лиш величезну докладність і прецизність виконання, але і оригінальність. Це ані вальці, ні праска, а комбінація обох. Деревляна стільничка і такий валочок покриті відповідними карбами. Дійсно, як часто мусимо подивляти винахідчивість, просто геніяльність нашого простолюддя!

Крім цього є там велика сила зразків ріжного рибальчого знаряддя і то з прутів, як бучик, верша, кіш, сачок, щемлота або з сітей: підсадка, жак, двокрилець, клуня, сачок.

Є на виставі і манекіни прибрані в гарну поліську народню ношу, є малі ляльки у вірних етнографічних одягах, — є і в кутику навіть примітивна колиска для немовляти, зладжена дотепно із трьох дрючків, кількох патичків, та кілька куснів згребного полотна.

Бідненьке та вбоге мусить бути то життя поліщуків, як вбога є їх природа, а проте немалий в них гін до краси та своєрідної орнаментики, що передовсім пробивається в їх одягах та вишивках. На виставі переважають природно вишивки та гапти. Якіж вони відмінні від наших галицьких. Техніка та сама: хрестики на грубім домашнім полотні, але лиш три кольори: червоний (головний), чорний та біле полотно. Великі площі густо заповнені одноманітним тлом червоних хрестиків, між котрими дуже рідко розкинені поодинокі чорні цятки та малі смужки і поля білого тла полотна. Всеж вони, хоч на око одноманітні і мало ріжнородні в орнаменті — гарні. Мимовільні маєш враження, що одноманітність поліської природи витиснула свій слід на естетичних почуваннях населення.

Крім хрестикових вишивок, білий вигупцьований гапт з ажуром викотлених круглих дірок. І цей гапт, подібно як хрестикові вишивки, служить головно до орнаментики жіночих сорочок. Рукави і груди так густо покриті взорами, що ніде тлом не прозирає. Дійсно подивляти треба

працьовитість та терпеливість рук, що виконують таку роботу.

Кількадесять скатертей, подушечок, та серветок, покритих вишивками та гаптами, мають попришпилювані карточки: „продано“.

Є й на виставі кілька варстатових ряден, але цілий їх орнамент зложений з кольорових смуг у згармонізованих барвах. Далеко їм, дуже далеко до пребогатих в орнаментику варстатових тканин з Глинян, Косова, Коломиї чи хоч би наших Заловець.

Я провів на тій виставі майже годину, — та диво, я був тоді єдиним гостем. Може вчасна пообідна пора, чи будень, були причиною, що нікогісінько більше не було, — а може лише тоді таке трапилося, бо виклади про Полісся тішаться небувалою в нас фреквенцією (як читаю в „Ділі“) і зрештою численні карточки з написом „закуплено“ вказують, що буває інакше, бож звісно, не кожний глядач на виставі, є покупцем.

Обійшовши ще раз усі салі я покинув виставу. З жалем покинув, бо таки хотілося утревалити в памяті бодай деякі взори з величезного числа там зібраних. Такі вони своєрідні, оригінальні та хоча на перший погляд одномантні, таки гарні. І чим більше їм придивлятися, тим більше ними любуємося. Чиж дивне, що розкуплено там досі майже все, що до купна було?

Сама вистава дуже старанно підготовлена, а з циклем викладів творить органічну цілість. Як жаль мені, що мешкаючи на провінції, не можу з них користати і за тих кількадесять хвилин міг лише фрагментарично, поверховно, дещо оглянути.

Одна заввага, (а може я переочив?) чи не добре булоб там помістити більшої, подрібної мапи Полісся з всякими етнографічними даними?

Л. Р—ич.

(Докінчення буде.)

Треба зачинати від молоді...

НОВИЙ ШЛЯХ ДЛЯ „ВСПУЛЖИЦЯ“.

Питання польсько-українського „вспулжиця“ в Галичині товчеться від довгого часу, як Марко по пеклі, в деяких колах польських діячів та їх пресових органах, що хотілиб знайти для цього питання бажану собі розвязку. В останньому часі, бо 5-го квітня ц. р. займалася цим питанням на спеціяльному зібранні головна рада „Центральнего Звйонзку Млодзєй Вєсі („Сєв“) у Варшаві.

На цьому зібранні, в якому взяли участь в характері гостей представники волинського „Звйонзку Млодзєжи Вєйскєй“, виголосив реферат голова „Звйонзку Млодзєй Вєсі“ трьох південно-східних воєвідств, Лібербах. Тема реферату була: „Можливости співпраці сільської — польської й української молоді на терені південно-східних воєвідств“.

У цьому рефераті прелегент ствердив, що до факту істнування українського народу треба занята реальне становище. Але політичне положення у Східній Галичині є того роду, що про справжнє порозуміння і справжню співпрацю важко говорити з уваги на антагонізм, який сіють українські і польські провідники. Тому площу порозуміння треба перенести на молодовецький ґрунт. Про те, що терен молоді є найкращим ґрунтом для порозуміння — переконував прелегент — свідчать пророчисто факти реальної і тісної співпраці обох національностей у цілій низці кружків сільської молоді у південно-східних воєвідствах. Ці прояви — це, на думку п. Лібербаха, найздоровіша форма співпраці і звязування обох національностей з собою, бо польська й українська молодь на селі не має до себе уразн ані теж нема між нею національних антагонізмів.

Учасники зібрання — як довідуємося з преси — „приняли цей реферат з повним зрозумінням“. а в дискусії представники „Звйонзку Млодзєй Вєсі“ з терену південно-східних воєвідств „солідаризувалися зі становищем“ прелегента.

На зібранні вибрали комісію, яка має опрацювати тези про відношення „Сєв'у“ до проблеми співпраці і співжиття молоді обох національностей в Галичині.

Треба сподіватися, що вже незадовго почнеться на наших землях нова спроба перетягання нашої молоді. Після „стшельцуф“, „стражи огньових“, „сьвєтліц“ — прийде „Сєв“. Міркуємо, що матиме такі самі успіхи.

—о—

Як орґанізують „кола шляхти заґродовей“.

(ДОПИС ІЗ КАЛУЩИНИ.)

З Підмихайля, пов. Калуш, повідомляють, що там вже кілька разів були якісь панки з орґанізації „шляхти загродової“ і намовляли наших селян, як Струтинських та Ліщинських, щоб заложили „коло шляхоцьке“. Один зі Струтинських, Данило Струтинський, підняся зорганізувати це „коло“ і тому вже надали йому титул „маршалка“, а одного з Ліщинських іменували „префектом“. Струтинському Данилові обіцяли дати „гонорові“ коні і гроші на заплату довгів (це марнотратна людина). Парох о. Підлісецький поборює справу заложення „шляхотського кола“ і м. ін. казав людям, що колиб мала місце організація шляхти, то він також походить зі шляхти; але по війні шляхоцтво скасовано законом і лише для розбиття нашої єдности відгребують шляхту.

В околиці **Рожнітова** їздять якісь люди, раз представляючись за урядовців воєвідства, другий раз за урядовців старости, і закладають „кола шляхти загродовей“. У селі **Надієві** є лише 6 селян, яких назвища кінчаться на „-ський“, однак ті панки заложили там „коло шляхоцьке“ і приймають до нього також селян з назвищами закінченими на „-ич“. Але що й таких мало, то приймають вже ріжних: як Паньків, Вецко і т. д. Обіцюють ріжні запомоги, роботи у фабриці Глезінгера та громадські полекші. І дійсно селяни, котрі записалися до того „кола“, дістають цукор, муку та роботу у Глезінґера (тартак Глезінгера побирає дерево виключно в Митрополичих Дібрі).

В Струтині Нижнім також заложили „коло шляхоцьке“, хоча в селі є лише дві родини, яких назвища кінчаться на „-ський“ та кілька родин з назвищами, закінченими на „-ич“. Тут солтис Буркович веде пропаганду й організує селян до „шляхоцького кола“. До цього кола вже привезли з повітового шляхотського кола з Долини такі товари: 100 кг. цукру, 200 кг. разової муки, 4 пари черевиків, 1 пару чобіт і 2 светери. На свята обіцюють всім членам роздати по 2 кг. ковбаси і по 1 шинці.

—о—

Перешкоди у праці Лугової Орґанізації в Косівщині.

Заходом і за почином ідейних одиниць Косова, яким лежить на серці добро Гуцульщини і які за всяку ціну рішили ратувати Гуцульщину перед червоною небезпекою, поширено в кількох останніх місяцях Лугову Організацію в Косівщині й основано Т-ва „Луг“ у Старих Кутах, Черганівці, Шешорах, Річці, Яворові і Бабині. Ідея Лугової Організації в Косівщині принялася в першій мірі у тих селах, у котрих ще не встигла вкорінитися комуна. Так Т-во „Луг“ у Старих Кутах гуртує під теперішню пору 130 членів, які ведуть діяльність згідно зі статутом т-ва та обовязуючими законами. Кожної неділі і свята сходяться члени на збірки, вже справляють собі однострої та приготовляються до весняних і літніх пописів на вільним воздусі. В Черганівці „Луг“ має 78 членів, у Шешорах 108, у Річці 75 і т. д. Члени Лугової Організації, хоч їх ще небагато, становлять вже в повіті досить поважну запору проти червоної агітки.

В поширюванні Лугової Організації в Косівщині натрапляли ініціятори на всякі перешкоди і то ріжної натури: незнані люди грозили побоями, а голові „Лугу“ в Черганівці спалено два обороги сіна.

Повітова адміністрація заняла досить невиразне становище супроти нової організації на терені, ба, навіть робить ріжні перепони та карає членів „Лугу“ в Шешорах за те, що в домівці товариства бавилися.

Для запевнення основаним товариствам відповідного розвитку та поширення „Лугу“ у Косівщині приступлено до оснування „Повітового Лугу“ в Косові, щоб у той спосіб ратувати ще села, незагрожені комуною. А треба знати, що в Косівщині комуна глибоко вже запустила своє коріння, доказом чого хочби давній коломийський процес, у котрім виступало коло 40 молодих людей, обвинувачених за приналежність до К. П. З. У. (з Вербівця і Старого Косова). Дійшло до того, що в Старім Косові водосвяття на Йордан не відбулося, бо не було кому нести хоругви, тому, що всі зажадали заплати, а в місяці березні ц. р. на зборах читальні „Просвіти“ в Москалівці одна частина співала національний гимн, а друга кричала „ганьба“ і співала „підіймайся, рабочий народе“. Були теж випадки, що з Косівщини висилано гроші до червоної Еспанії і т. д.

І саме в тім часі, коли комуністична агітація так сильно опанувала Косівщину і коли створено вже противагу їй, яка мала завершитися в оснуванні „Повітового Лугу“ в Косові, староство в Косові письмом з дня ... ц. р. заказало оснування того Товариства.

Проти повищої заборони внесено ... до Воєвідського Уряду у Станиславові.

Що писало „Діло“ 50 років тому.

Ч. 74. Пятниця, 13. (1) квітня 1888.

УКРАЇНСЬКИЙ ДОМАШНІЙ ПРОМИСЛ НА ВИСТАВІ В ҐЛЯСҐОВІ.

На виставу в Ґлясґові, у Шкотії, вислали вироби домашнього промислу Галичини. Одна з комітетових цієї вистави так писала до Львова про українські вироби: Предмети зі Львова визначаються красою й оригінальністю. Ваші кожушки, сорочки і мережання дуже припали до вподоби. Я чула, що Ваші селяни красять самі вовну — чи можнаб довідатися чим? — та чи не можнаб тих красок увести в тутешню торговлю, бо тутешні знавці дуже зацікавились способом крашення вовни у виробах надісланих зі Львова. Ґердани також дуже подобались і ми маємо вже багато замовлень на дзюбенки і фоти. Переміткa і килимок (зелений з синім) здивували всіх загально; таких річей можна би тут багато продавати. Було досить тут подібних переміток з Кракова, але ні одна не дорівняла красою тій руській.

ЖИДИ ЕМІҐРУЮТЬ ДО АМЕРИКИ.

Еміґрація бориславських жидів до Америки почалася на великі розміри. Пересічно виїзджає щотижня через Гамбурґ до Америки 40 до 50 осіб. Здебільша еміґрують старі жиди і нерідко залишають „інкоґніто“ свої родини, щоб у новому світі шукати щастя.

ПРОЄКТ, ЯКОГО НЕ ЗРЕАЛІЗУВАЛИ.

„Пресссе“ пише: Одно товариство загадало вибудувати льокальну залізницю з нормальним шляхом з Золочева через Поморяни і Бережани до Підгайців, і вже робить заходи за дозволом влади на початкові технічні роботи. Проєктована залізниця мала би 80 кільометрів довготи.

ВІСТКИ ПРО АТЕНТАТИ В РОСІЇ.

З Росії надходять знову якісь глухі вістки про атентати. Недавно повідомляли ми, що в Петербурзі арештували на вулиці якогось молодого чоловіка, який — як кажуть — мав намір застрілити гр. Толстого (міністра внутрішніх справ). „Сієкль“ повідомляє, що в Петербурзі знайшли у якоїсь жінки, яка опісля застрілилась, багато динамітових бомб. Загально догадуються, що в неї підготовляли атентат на царя.

З природи і життя.

Плястична хірургія.

Нинішне життя стоїть під знаком високо розвиненої техніки, що хоча безумовно причиняється до влекшення життя людини, але також створює цілий ряд небезпек для життя і здоровля. У щоденній пресі нема дня без вісток про ріжні нещасливі випадки у залізничих, летунських, самоходових катастрофах. Таксамо сьогоднішня техніка наражує на небезпеку здоровля робітників у всяких фабриках механічних, хемічних, де вони падуть жертвою покалічень, попарень та ін. У таких випадках людина часто тратить життя, а часто рятує, правда, життя, але виходить з випадку у жалюгіднім стані. Людина нпр. зі здеформованим лицем, відрізаним носом, попареним і здеформованим від близн обличчам, без вуха чи повік почуває себе нещасливою втративши нормальний вигляд та збуджуючи з тої причини обридження і нехіть до себе інших людей.

Такі люди із здеформованим ріжними випадками тілом звертаються часто до лікарів-хірургів, щоб вони змінили їм їхній вигляд на зближений до нормального. Ця потреба привернути нормальний вигляд таким нещасливим людям і вможливити їм перебування між людьми без того, щоб вони звертали на себе увагу, причинилася до створення нової галузі лікарської штуки т. зв. плястичної хірургії.

Позшивана людина.

Плястична хірургія спирається головно на т. зв. трансплянтації, себто перещіплюванні живих органів тіла (шкіра, кістки, хрястки, мясні) на місце знищених. Ось так нпр. коли даній людині якийсь випадок знищив шкіру лиця, то можна їй туди штучно перенести шкіру нпр. з рамени і т. п. Про це як далеко вже зайшла плястична хірургія, може показати вигляд одного пацієнта, що вийшов по лікуванні зі шпиталя в Ню Йорку. Він мав зовсім нормальний вигляд, але на знимці зперед кількох місяців, яку йому зробили безпосередньо по самоходовім випадку, він виглядав жахливо; його риси були такі здеформовані, що ніяк не можна було його пізнати. Щоб надати цій людині нормальний вигляд, мусіли на нім перевести аж 25 трансплянтацій. Щока цього самоходового пасажира була переломана у дванацяти місцях, браки в щоці заступили кісточками уложеними так, що повстала нормальна щока, яку потім покрили мясом і шкірою. Зчасом кістки, мясо і шкіра зрослися в нову щоку.

Розторощену хрястку носа заступили йому хрясткою вигятою з ноги; куснем мяса, витятим з груди залатали знищене лице, а зі шкіри стегна зробили повіки. Правда, дана людина по таких операціях зовсім не була подібна до себе, але всеж пацієнт виглядав зовсім нормально і не мав у собі нічого відразливого.

Попарення хемікаліями.

Попарення усякими жручими хемічними субстанціями зовсім не є рідкі у хемічних фабриках. Деякі з тих хемічних субстанцій викликують у зустрічі з людською шкірою жахливі попарення, по яких творяться негарні близни, що стягаючись деформують дуже неестетично вигляд людини. І тут плястична хірургія є справжнім добродійством для попареного, бо привертає йому людський вигляд і дає змогу незамітно перебувати поміж людьми. Ось нпр. в одній хемічній фабриці робітник попарився важко їдким квасом на лиці. Його перевезли до шпиталю, де хірург постановив перещепити йому на лице шкіру і мясо із грудей. По знечуленні і затриманні кровотечі з пораненого лиця хірург зробив маску, відлив з лиця раненого, потім розложив її на його груди, витяв собі відповідний шмат шкіри і переніс її на лице. По кількох тижнях кровоносні судини перещепленої шкіри зрослися зовсім з кровоносними судинами оточення так, що пізніше не можна було навіть пізнати, що дана особа була колись попарена і має іншу шкіру на лиці.

Новий ніс.

Може найчастішим предметом операції, якими доводиться займати хірургам-плястикам є ніс. Ніс людини, як орган, що вистає понад рівень шкіри є вже з природи більш наражений на всякі ушкодження наслідком ударів, упадків та ін. В деяких суспільних клясах, нпр. у моряків, боксерів, робітників, волоцюгів, серед яких є багато авантурничих елементів, часто серед бійки переломлюють собі носи, чи то його хрястки, або кістну частину. Тоді поторощену хрястку чи кістку заступають іншою, взятою з інших частин тіла. Таксамо часто люди незадоволені з форми свого носа (нпр. артистки) хочуть перемінити його вигляд. Операція плястики носа доволі проста і не треває довше, ніж пів години при місцевому знечуленні. На носі не видно потім жадного сліду, бо операцію переводять від сторони носової ямини. Тою операцією причиняється плястична хірургія до естетичного вигляду людини, яку часто осмішує неформений ніс. Зміна неестетичного носа має також додатній психічний вплив, бо підносить добре самопочуття власника зміненого на краще носа.

Плястична хірургія старається навіть перещіплювати нерви. Ось недавно виконали таку операцію при пораженні місцевого нерву, наслідком якого було пораження відповідної частини лиця. До тої цілі вжили кусня нерву з долішньої кінцівки, яку вмістили на місце нерву, що унервлював мясні лиця. Нерв-заступник зрісся з оточенням і після пів року виконував свою працю.

Плястична хірургія стає в цей спосіб справжнім добродійством людства, бо давніше людина зі вдеформованим та опоганеним наслідком нещасливих випадків тілом мусіла ціле життя скриватися перед зором ближніх і бути предметом спочуття чи насмішок. Тепер плястична хірургія дає змогу таким нещасливцям знову повернутись до нормального людського вигляду і виконувати свої функції. З огляду на свій молодий вік ця галузь хірургії не має ще багато правдивих спеціялістів. Найбільше таких славних хірургів-плястиків є в Англії та Америці, звідки вона вийшла. Однаце, як кажуть лікарі, за десять-пятнацять літ вона буде може найбільш розвиненою галуззю медицини.

М-р Б. Г-й.

—o—

Повстання та вік нашої землі.

Вже віддавна астрономи задумувалися над тим, чи система соняшньої родини істнує лиш у нашому планетному укладі чи теж у всесвіті істнують інші звізди крім нашого Сонця, що мають також довкола себе рій планет, які кружляють коло них, подібно як планети нашої соняшної родини к. нашого Сонця. Одначе хоч як високо розвинулася телескопія і далековидні прилади, ще й тепер не знати, чи якась інша звізда крім Сонця має свою планетну систему. Причина цього лежить у тому, що навіть найліпші сьогоднішні люнети не всилі нам того виявити. З найближчої нам звізди оглядане Сонце виглядалоб як ясна звізда, зате навіть найбільша з планет Юпітер, що є яких 50 разів більша від землі, не булаб видна навіть для найсильніших астрономічних далековидів.

Як повстали планети?

Ще й тепер наука не має одного погляду на причину повстання нашої планетної системи, себто такого укладу небесних тіл, в якім осередком є звізда (сонце), довкола якої кружляють у ріжних віддаленнях її сателіти-планети. Ці планети звичайно малі в порівнянні із звіздою; вони звичайно холодні і дістають світло і тепло від своєї звізди-сонця. Також вони ділять долю свого сонця і женуть враз з ним через безкраї міжзоряні простори.

Зпоміж великого числа теорій, що намагаються пояснити повстання планетної системи одна з цікавіших теорія проф. Зее, за якою сонце може „зловити" небесне тіло, що перебігає в його сусідстві, змушує його змінити дорогу і кружляти коло себе. В той спосіб комета, що приблизилася за близько сонця, заблукавшись із безкраїх міжзоряних просторів стає зчасом членом соняшної родини. Те саме, каже Зее, могло колись статися зі землею та іншими планетами.

Цій теорії противиться теорія Джінса, який каже, що такі зустрічі двох небесних тіл у всесвіті бувають дуже рідкі, бо віддалення між поодинокими небесними тілами є такі безмежно великі, що нема майже жадних шанс їх зустрічі. Коли порівняти величину звізд до міжзоряних віддалей, то всесвіт можемо вважати майже пусткою. Навіть в „густо" звіздами заселених просторах як нпр. у нашій „молочній дорозі" є вони так рідко розсіяні, що коли порівняти звізди до головки від шпильки, то віддаль між одною звіздою і другою у всесвіті буде така, як нпр коли одну головку шпильки хтось застромить у Львові, другу у Станиславові. Нетяжко зрозуміти, які шанси зустрічі малиб такі дві головки шпильки, колиб вони порушалися.

Раз на 10 міліярдів.

А одначе і Джінс не виключає такої можливої зустрічі чи зближення до себе двох небесних тіл. Він каже, що таке зближення може зайти дуже рідко, раз на 10 міліярдів літ, або ще рідше. Внаслідок такого зближення якоїсь звізди до сонця мав би повстати наш соняшний уклад. Наслідком сильного притягання двох велитенських мас повстав тоді на поверхні сонця великий приплив розпарених газових мас у формі бородавки, що видовжувалася щораз більше, аж вкінці відорвалася зовсім від сонця у формі видовженого цигара. Те „цигаро" згодом розпалося на дрібніші тіла. Зі середущої грубшої частини цигара утворилися більші планети: Юпітер, Сатурн, Уран і Нептун. З кінцевих частин цигара повстали менші планети такі, як Меркурій, Венера, Земля, малі планетоїди, а з другого кінця цигара найбільш віддаленого від Сонця Плютон. Крім цих теорій є ще багато інших менш чи більш подібних.

Другим питанням, що тісно звязане з оцим є справа, коли дійшло до такої катастрофи у всесвіті, що дала початок нашій планетній системі. Вже віддавна старалися вчені прослідити цю справу і звязаний з тим вік Землі

Вік нашої Землі.

Вже в 1715 р. славний англійський астроном Галлей проголосив свій спосіб означення віку Землі на основі скількости солі в морі.

Він каже, що коли земна шкаралупа почала остигати, тоді хмари водної пари, що оточували Землю, скропилися. Вода, що таким робом повстала, була солодка. З часом води рік наносили до моря розпущену сіль, яку виполікували з поверхні Землі. Річно наносять ріки по 50 міл. тон, а у всіх морях є її 15 міліонів міліярдів тон.

Теоретично, щоб нагромадити таку кількість соли треба 300 міліонів літ, одначе в дійсности цей процес мусів тревати довше, бо крім солі в морях маємо також зложжя солі в інших місцях землі, де колись було море.

Другим способом означування віку Землі є досліди осадових скал. Вони повстають таким способом, що на дні моря осідає намул, озера і стави заростають торфом. Учені обрахували, що на витворення 1 м. вапна треба 40.000 літ. З грубости покладів осадових скал обрахували ґеольоги вік Землі на 600 міл. до 1 міліярда літ.

Одною з найновіших метод дослідів віку Землі є досліди радіоактивних тіл. Як відомо, на Землі находимо крім мертвих нечинних первнів також неначе живі, яких „життя" зазначується тим, що вони висилають зі себе матеріяльні (зложені з частинок матерії) і нематеріяльні промені, і через те зчасом зменшують свою масу. Тут належить первень уран і посвоячений з ним рад, про який кожний чув, як про визначний лікувальний засіб, якого вживають головно для лікування лихих новотворів.

Рад саме нищить вражливу тканку лихого новотвору своїми променями. Отож вчені обчислили, що 1 грам урану випромінюючи свою енергію, дає по 5 міліярдах літ 0,5 гр. раду, 0,43 гр. олива, а решта переходить на посередні продукти.

В той спосіб, коли у скалі маємо уран і оливо, можемо з їх відношення означити вік даної скелі. В той спосіб вік найстарших земних скель означили на 1—2 міліярдів літ.

Усі ці методи лише приблизно означують вік нашої Землі; — пересічно він має бути 2—3 міліярди літ. Супроти віку нашої Землі, якже смішно малою і незначною виглядає наша історія, що доходить всього до 6.000 літ, а дальше гине в темряві!

Сторінка без політики.

Пес приятель чоловіка.

Другим по коні, найінтелігентнішим і немилосерно кривдженим створінням є пес. Не маємо на думці кімнатних пещених любимців, але сірих нужденних вязнів-самотників, прикованих до ланцюга, занедбаних, вішаних та каменованих. В зимі без клаптика соломи, у спеку — без краплі води, удень і вночі на сторожі, щоб його господарі спокійно могли спати. Як часто той бідний сторож скаржиться і вже хто зважає на це? Люди думають, що це робить йому приємність, в ледяно-холодні ночі вити до ясного холодного місяця. Як просить він домівників своїми вірними очами, щоб хоч на малу хвилину взяли його у теплу кімнату, щоб хоча раз на годину дали йому волю. Але хто старається це зрозуміти?

Що люди здебільша зле поводяться з собакою, про те найкраще свідчать звороти „собача доля", „собачий холод", „голоден як пес", „зійшов на пси". Оті вислови характеризують відношення людини до найвірнішого свого чотиронoгого приятеля.

Купуючи мале песя, не призадумуємося, що разом із тим приймаємо на себе обовязок супроти нього. Спочатку служить воно дітям як жива забавка, а коли діти мають його досить, а податок треба заплатити двацять золотих, тоді пса немилосерно виносять на дальшу вулицю і покидають на поталу. Голод приневолює його шукати захисту на смітнику. Він стає брудний і недовірливий, а милосерні люди називають його „осоружним псиськом". Однак дайте йому хату і дрібку тепла, то піде за вами в огонь і воду, побіжить за вами десятки кільометрів, щоб бути лише близько цього, кого любить. Собача любов необмежена, як і людська. Один кивок руки, а звіря стане у вашій обороні.

Славний фільософ Шопенгавер каже в II. томі своїх „Парергів": „Як такого правдивого товариша, вірного приятеля, той дорогоцінний високоінтелігентний і чутливий здобуток, наче злочинця приковати до ланцюга? Там він зранку до ночі тугою лине до волі і руху. Його життя це одне мученицьке пасмо. І через жорстокість чорта-людини затрачує поволі гарні собачі прикмети, та переміняється в злюще і судорожне дике єство. Я волів би, щоб уже мене обікрали, як дивитися на таке горе, яке я сам спричиняю."

На Поліссі в околицях Гориня, щоб не платити податку за пса, впали селяни на чисто диявольську гадку. Собаку виводили до ліса, пригинали вершок граба, привязували собаку та пускали вгору. Не можна описати жахливого виду і страшного виття, та скавуління завішених собак. Щойно по кількаденній муці милосерна смерть огортала їх своїми раменами.

Хто не чув про жертвенену службу собак на горі св. Бернарда? З нараженням свого життя, відгребують вони заблукану чи лявіною засипану людину, огрівають своїм теплом, доки не прийде поміч.

В часі війни в 1918. році зблукався в Бульонському ліску в Парижі малий „терієр". На мале зблукане звірятко звернув увагу американський старшина, та забрав його зі собою, а як прийшов приказ іти на позицію, малий „Раґс" пішов разом зі своїм новим паном, у ряди розвідчої служби. Нераз стояв на відтятих позиціях під градом куль і шрапнелів та мужно приносив звістки і прикази. Одного разу дістався до неволі. Німецький вояк, що зловив його, виняв йому вістку з шиї, написав на карточці „дякую за відомости" та пустив Раґса на волю. Одного разу, як летів літаком, машину зістрілили, і він зі своїм паном зїхав на легкопаді. По проломанні позиції Раймс—Верден і капітуляції Німеччини, у дефілядній параді в перших рядах машерував Раґс. В одній хвилині вирвався він із рядів та гавкаючи радісно підбіг до дами, що приглядалася походові і лизав її руки. Дамою була колишня власничка Раґса. Раґса по смерти відлили з бронзи і він прикрашує американський державний музей, а над його малою трумночкою військовий відділ склав привіт, схиливши прапори і по трикратнім вистрілі станув „на позір". Його портрет, разом із відзнаками хоробрости, висить між славними героями війни.

Валерія Дудкевич.

——o——

Смараґд на дні каналу.

На честь княжни Піємонтської уладили при кінці серпня м. р. у Венеції великий бенкет в одній із палат над Великим Каналом. На тому бенкеті була теж і молода американська красуня, дочка міліярдера Генрієта Гартфорд, яка вийшла заміж за італійця князя Пінятеллі. Підчас бенкету вона вийшла на балькон і слухала серенаду, що її грали музиканти на ґондолі.

Раптом молода жінка крикнула. З вуха їй упали до каналу ковтки вартости 20 міліонів франків.

Ковтки складалися з бриліянтів менших і більших, смараґдів та з одного величезного смараґду, який мав 30 каратів. Той смараґд був незвичайно гарний і чистий. Його обезпечила була американка в анґлійсько-американськім обезпеченевім товаристві на 1,500.000 франків.

На другий день із доручення обезпеченевого т-ва водолази-нурці почали шукати в каналі за дорогоцінностями. До трьох днів знайшли вони великий бриліянт і всі інші камені. Одначе смараґда водолази не знайшли.

Обезпеченеве т-во заплатило княгині Пінателлі 1,500.000 франків, зазначуючи при тому, що на випадок, якби знайшли смараґд, гроші мусять бути звернені.

Вісім місяців пізніше обезпеченеве товариство рішило, що йому краще виплатиться спустити на дно каналу помпу, витягнути всю воду й докладно обшукати цілий канал. Виготовлення відповідної помпи і звязані з тим роботи коштували менше, ніж обезпеченева сума.

Роботи тривали кілька місяців. 3. квітня ц. р. в годині 6.30 пополудні видобули смараґд наверх. Представник обезпеченевого товариства негайно передав камінь нотареві.

Одначе коли знавці оглянули смараґд, виявилося, що він фальшивий. У чесність княгині Пінателлі ніхто не міг рішуче сумніватися — всі інші дорогоцінности, що їх добули з дна каналу, були правдиві. Та виринуло питання, чи смараґд підміняли, коли він був ще власністю княгині Пінателлі, чи на дні Великого Каналу, чи після того, як його знайшли. І це питання є покищо незбагнутою загадкою, що її намагається розвязати цілий штаб найкращих детективів.

Коли теща носить корону.

Наші читачі мали змогу прочитати в новинках, що князь Бернард, муж княжни Юліяни виїхав з Голяндії на Сицилію. Здавалось би, що в цій вістці нічого незвичайного нема. Та ціла справа виглядає трохи інакше.

По цілій Голяндії розійшлися перед кількома днями поголоски, що князь Бернард покинув жінку і щез без сліду. Ці поголоски офіціяльно заперечили. Урядовий комунікат подав, що князь виїхав 26. м. м. на прогульку по Адрійськім морі на югословянському кораблі.

Та урядове спростування не лиш не заспокоїло прилюдної опінії Голяндії, але ще більше її схвилювало. Всім стало ясно, що князь Бернард виїхав із Голяндії тільки тому, що непорозуміння між ним і тещею, королевою Вільгельміною стали в останніх часах особливо різкі. Зять і теща не могли погодитися, а що теща носить ще до того королівську корону, то зять мусів уступити.

Безпосередньою причиною непорозумінь було те, що 23-літній брат князя Бернарда Ашвін хоче женитися з лікаркою Етлі Зандберґ, старшою від молодого князя на 7 літ. Крім того вона була вже двічі заміжня. Королева Вільгельміна спротивилась тому подружжю для добра династії. З тієї причини між тещею і зятем [...] чалися сварки й непорозуміння. Кажуть, що [...] тієї пори відносини між тещею і зятем були [...] сім добрі.

Королева-теща вважає, що її зять [...] сучасний-модний і незалежний: любить [...] печні спорти, недавно малощо не згинув в [...] мобільній катастрофі, в неділі і свята [...] жінкою човном, замісць слухати богослу[...] зневажливо дивиться на двірську етикету.

Одначе найболючіше для королеви-тещі [...] що її дочка, яка дістала гостре двірське [...] вання, має тепер такі самі погляди як муж [...] непорозуміннях між королевою та мужем [...] жди обставала за мужом. Кажуть, що [...] Юліяна теж хотіла їхати з князем Бернардом на прогульку, одначе королева Вільгельміна [...] шуче тому спротивилася і княжна Юліяна [...] ходиться тепер, буцімто, під домашнім [...] гом.

Добре бути королівським зятем — [...] дехто — але гірше мати тещу з короною [на] голові. Теща — виходить — завжди од[...] чи в короні, чи без неї.

——o——

ГАЙЛЕ СЕЛЯСІЄ ПОСТИТЬ

Неґус Гайле Селясіє постить уже 50 д[...] своїй резиденції в Баті, гостро придержу[...] ся приписів коптійської церкви. Кожн[...] виці не їсть він цілий день і щойно [...] після заходу сонця йому подають легкі [...] що складаються зі самих овочів.

Товариство приятелів неґуса в Льо[...] заініціювало збірку, щоб покрити кошти [...] буту неґуса в Баті.

——o——

20-ЛІТТЯ ДЕРЖАВ.

У 1938. р. святкує кілька європейс[ьких] держав 20-ліття свого істнування.

Ювилейну серію започаткувала Литва [...] лютого. За нею йдуть за чергою — Ес[тонія] (24. лютого), Фінляндія (16. травня), [...] (20. червня), Чехословаччина (28. жовтня) [...] Югославія (1. грудня).

——o——

Із срібного екран[у]

КАРІЄРА ЛІЛІ ПОНС.

Лілі Понс, яку можна тепер побачити [на] париських екранах і яка в одній із [...] ших париських саль дає концерт, зробила в Америці справді стрімголовну Каріеру. Ця [...] вачка, що не здобула собі признання і [...] ківщині, стала тепер найпопулярнішою [...] кою. Вистане сказати, що її іменем назва[...] но з більших міст. Докладніше кажучи [...] сто перезвали. Мешканці Адамставну [...] в сенаті дозволу перезвати своє місто на [...] понс.

І під такою назвою від 1936. р. те місто [фі]гурує у всіх підручниках ґеографії та [...] сах. Концерт, який відбувся недавно з [...] Лілі Понс у великій салі Ґрент-Парку [...] 200.000 слухачів.

ВЕСЕЛЕ.

„Ангел".

— Мамусю, чи ангели мають кр[ила]?

— Так, моя дитино!

— Можуть вони літати?

— Очевидно!

— Мамусю, а чи наша Гануся теж [...] тати? Татко назвав її вчора своїм ангел[ом].

— Завтра вона вилетить, дитино!

Дитяча льоґіка.

Мала Мартуся: „Мамусю, коли я ви[йду за]між, то чи дістану такого мужа, як тато?"

Мати: „Так, донечко!"

Мартуся: „А коли я не вийду за[між], буду така як тета Гандзя?"

Коли мати здвигнула на таке питання раменами, мала скрикує збентежена:

— Ох, яке воно жахливе! Чи нема [...] іншого виходу, мамусю?"

Яйце Колюмба

— Діти, — каже у сільській школі [учи]тель — якщо будете завтра чемні, то [...] вам історію про Колюмба та його [...] ви про те не забули, мусите мені [...] нести по яйцеві. Хто не буде мати [...] принести грудку масла.

Першотравнева відозва ППС.

СОЦІЯЛІСТИ ДОМАГАЮТЬСЯ РОЗВЯЗАННЯ СОЙМУ І СЕНАТУ ТА НОВИХ ВИБОРІВ.

Центральний Виконавчий Комітет Польської Соціялістичної Партії (ППС) видав першотравневу відозву до „люду працуйонцего міст і вси". Відозва гостро поборює фашизм за те, що впрягає дітей до воза расової, віросповідної та національної ненависти і стверджує, що ведені любовю до свободи і привязанням до добутої недавно власною кровю незалежности, робітник, селянин та умовий працівник стоять здисципліновано у рядах борців за демократію, що раз-у-раз ростуть, готові взяти на свої сильні і певні плечі відповідальність за долю і майбутність Річипосполитої.

Згідно з тією відозвою першотравневі свята відбудуться в цілій Польщі під гаслами: боротьба з капіталізмом, якого прислужниками є фашизм, тоталізм і всякі форми гнету народньої свободи, боротьба з визиском і зморою безробіття, боротьба за політичну і соціяльну справедливість.

Відозва пропагує такі найперші домагання: розвязання сойму і сенату, нові вибори сперті на 5-типрикметниковому праві голосування і то до парляменту, міських рад і Заведення Суспільної Обезпеки, вкінці вивласнення поміщиків, аґрарна реформа без відшкодування та зорґанізування плянової суспільної господарки.

Посол Раскольніков забрав важні документи.

Появилася чутка, що совітський посол у Болгарії, Раскольніков, який перед кількома днями виїхав з жінкою і дитиною з Софії, вернувся до Москви і там його зараз арештували. Болгарська преса заперечує цю вістку і твердить, що Раскольніков взагалі не мав наміру вертатися до Москви і свій виїзд з Софії підготовляв уже від давна. Він — кажуть — забрав зі собою шифри та багато важних документів з архіву посольства. Ці документи зложив він у одного нотаря, який має доручення оголосити їх на випадок, якби аґенти ГПУ зробили атентат на Раскольнікова.

Завваги про садження папіроскових тютюнів

У СХІДНО-ГАЛИЦЬКИХ ОКРУГАХ.

Зближається час садити тютюн. Вже багато плянтаторів переконалося, що тютюн треба садити вчасно. Для нього не такі шкідливі приморожи, як неогріта та надто вогка земля. Тому не треба садити тютюну в часі дощу або зараз по дощі, бо тоді часто хворіє на чорну ніжку або згниль коріння. До садження брати розсаду молоду, не переросту, з добре розвиненими корінцями та загартовану (часте провітрювання інспектів). Поле треба відповідно підготовити. Отже треба його зрушити культиватором, а як воно внаслідок зими надто залягле, то треба навіть переорати, але це треба виконати вчасно на весну, щоб якнайменше стратити ґрунтової вогкости. З цього огляду вже краще не вживати. У погідну, безвітряну днину висіяти фосфоро-потасові погної та зараз заборонувати. Щоб плянтацію тютюну захистити від вітру, добре засіяти довкола пашний соняшник, відділяючи його від тютюну стежкою. Тоді соняшник потребує значно більше поживи, не буде її забирати тютюневі.

Не менш важна віддаль рядів та рослин у рядах. Від цього залежить якість тютюну, врожай та час дозрівання. Назагал можна ствердити, що на багатих полях треба садити густіше ніж на ґрунтах бідних і легких. Норми густоти садження приняті для східно-галицької округи у приближенні такі:

для угорського — город коло	50×20
„ трапезунту	50×15
„ шик-кулаку	45×15
„ вірджінії	50×30

Але надто велике загущення утруднює догляд. Тому в останніх літах серед плянтаторів поширюєся т. зв. пасовий спосіб садити тютюн, доцільний особливо для угорського городового тютюну. Перед садженням треба приготовити собі відповідні значники.

Коли ґрунт треба підливати, то треба це зробити далеко перед садженням. Зараз по підляттю поля садити не можна, бо загрожує небезпека, що витвориться скорупа на поверхні поля. Садячи — обтискати розсаду з боків, а не згори, та вважати на корінці, щоб не позагиналися. Поміж рядами засадити якусь кількість лишних рослинок. Це буде резерва. Ними, по їх приняттю, будемо засаджувати пусті місця у рядах, що повстали там, де тютюн не принявся або шкідники ушкодили молоді рослинки. Так дістанемо вирівняний стан рослин. Взагалі рівномірне розміщення рослин на плянтації має велике значіння. Тому дуже вказане вживати значника.

Коли виконаємо якслід всі ці, вище згадані, праці — напевно дістанемо однаковіський матеріял до сушення, сортування та викупу.

Інж. Я. Дудзінський.

— Пляни плястичної панорами старого Львова виконав інж. Витвицький. Кошти будови цієї панорами дійдуть до 180 тисяч золотих. З інж. Витвицьким заключила вже договір у цій справі управа т-ва будови плястичної панорами під проводом професора політехніки д-ра Осінського.

— На 3 роки вязниці засудив трибунал окружного суду у Львові Варвару Фіщуківну з Ковля за приналежність до К. П. З. У. на основі вердикту присяглих суддів. Слід згадати, що Фіщуківна ставала вже раз перед судом присяглих у Львові в лютому ц. р. і тоді присяглі судді заперечили її вину. Тому, що трибунал засистував вердикт присяглих суддів, Фіщуківна станула ще раз перед судом і дістала три роки вязниці. Трибуналові проводив радн. Дисевич, боронив адв. д-р Вол. Старосольський.

— Зміна закону про інвалідів. Новеля з 31. березня ц. р. до закону про воєнних інвалідів зміняє постанови про грошеві чинитьби для родини, якщо чоловік згинув на війні або підчас виконування служби, чи вже вдома, але внаслідок військової служби. До грошевих чинитьб по особі, яка згинула підчас відбування військової служби мають право: вдова, шлюбні й нешлюбні діти, якщо померший інвалід був зобовязаний платити їм алименти; діти адоптовані, які були на удержанні помершого, родичі і навіть ті, які прибрали помершого за свого сина, якщо він давав їм удержання. За померших у звязку з військовою службою уважає закон тих, які стратили на війні, або в мирній військовій службі здоровля, що спричинило їх смерть і особи, які вмерли підчас відбування військової служби, або до року по звільненню з війська, якщо смерть наступила з причин звязаних з військовою службою. Давніше рідня діставала допомогу навіть тоді, якщо свояк помер з причин звязаних з військовою службою 10 років по виході з війська. Діти інвалідів, сироти по них, або сироти по поляглих, тих, які загинули або померших у звязку з військовою службою, мають право до таких пільг, з яких користають діти державних урядовців у вищих, середніх, загальних і фахових школах. Право до постійної інвалідської ренти мають ті, яких комісія признає, що вони втратили найменше 25 прц. зарібкової здібности.

— Понад пів міліона дітей поза школою. З початком шкільного року 1937/38 число дітей у шкільному віці, себто від 7. до 13. року життя, було 5,161.981. З цього числа до школи пішло ледви 4,649.884 (90.1%), поза школою залишилося 512.086 (9.9%) дітей.

— Арештування і звільнення з вязниці. В Луцьку 8. квітня ц. р. арештувала поліція студента данціґської політехніки Юрія Козубського. Причина арештування невідома. Дня 7. ц. м. вийшли на волю з луцької вязниці брати Сергій і Борис Пукси з Луцька, а з рівенської вязниці В. Мостович з Мачина, пов. Дубно.

— Відобрали церкву на Поліссю. На доручення поліського воєводи адміністраційна влада передала замкнену від кількох років церкву у Вістичах, пов. Бересть польському пароxові з Черніївчиць на костел. Польська преса запевняє, що згадана церква у Вістичах належала до 1864. р. до оо. Цистерсів, коли то царський уряд сконфіскував костел і перемінив її на православну церкву.

— Польська молодь погрожує терором. На загальних зборах т-ва „Братней Помоци" польських студентів у Львові промовляв між іншим студент Юлій Водзіновський у справі боротьби „о польскосьць Земі Червеньскей". Далі торкнувся теж плянованих зіздів україн-

НОВИНКИ.

— Косметичний кабінет „DISTINCTION", Львів, Коперника 42 а, тел. 272-18. „DISTINCTION" дає всі космет. поради, працює новочасними методами і препаратами. Для пань учительок і урядничок знижка. Веде концесіоновані косметичні курси під проводом д-ра Е. Дурделла та інжінєра хемії. Поради також листовно. —10

— Лиси, пелеринки, краватки з футер виконує і поручає Юліян Глушевський, Львів, пл. Капітульна 3, І. телефон 254-46. Приймаю футра до перехову літом. 3229

— Нововідкрита крамниця і робітня взуття: Григорія Боднар, Станиславів, Собіського 38.

— Як задити дріжджеве тісто (бабу, перекладанці, коржик) покаже п. Наталка Гаврих на господарському показі „Нової Хати", дня 14. ц. м. Показ відбудеться в кухні „Труду", Ринок 30. Початок точно в год. 6.

— Відчит про Полісся. В „Молодій Громаді" відбудеться в четвер 14. ц. м. в год. 7.15 вечором відчит інж. В. Шиприкевича про Полісся. Вступ для членів Т-ва і учасників Клюбу.

— Всіх членів С. Д. У. Т. М. повідомляємо, що з уваги на дуже важні справи (справа театральної салі у Львові), що торкаються інтересів українських акторів, присутність їх на Загальних Зборах С. Д. У. Т. М., що відбудуться по традиції у Велику Пятницю, 22. квітня ц. р. в домівці кооп. „Український Театр", Шашкевича 5, є обовязкова! — Рада С. Д. У. Т. М.

— Курс садівничок. Пані, які хотілиб вести дитячі садки Рідної Школи, нехай зголосяться якнайшвидше в Головній Управі Р. Ш. у Львові при вул. Сикстуській 46, бо попит на провідниці великий. При зголошенні треба подати, на яку місцевість, чи принайменше повіт рефлектує петентка; по змозі Головна Управа Р. Ш. візьме під увагу це бажання. Петенток, які не подадуть бажаної місцевости, чи повіту, приділить Головна Управа Р. Ш. там, де буде потреба. Головна Управа Рідної Школи.

— Чергові сходини секції українських адвокатських аплікантів при СУА. у Львові відбудуться в четвер 14. ц. м. в год. 7.15 вечором у домівці СУА. при вул. Костюшка ч. 5. На сходинах виголосить реферат м-р Л. Дубас. Крім того обговорять актуальні справи. Всі члени секції повинні обовязково прийти на сходини.

ських організацій у Львові і підкреслив — пише „Слово Народове" (ч. 113) з 13. ц. м. — що польська академічна молодь протиставиться всіми засобами демонстрації ворожих полякам сил. Не диво, що по такім протиукраїнськім виступі Ю. Володиєвського вибрали головою т-ва „Братней Помоци".

— Великодні мистецькі листівки „Відродження" (кольорові) роботи М. Бутовича вже появилися і можна їх купити у Львові та в краю в українських крамницях і книгарнях. Купуйте листівки „Відродження", бо вони пропагують здорову традицію українських свят без алькоголю!

— **Загальні Збори Українського Протиалькогольного Т-ва „Відродження"** відбудуться 3. травня ц. р. в 10. год. в домівці Т-ва „Відродження" у Львові при вул. Чарнецького 26.

— **Загальні Збори Товариства Опіки над Українськими Еміґрантами у Львові відбудуться в понеділок, дня 9. травня 1938 р. в год. 18-ій** пополудні у власному льокалі при вул. Вишневецьких ч. 4. II. поверх (Еміґраційний Дім) з таким порядком нарад: 1. Відкриття Зборів; 2. Відчитання протоколу з останніх Загальних Зборів; 3. Звіти: а) з діяльности, б) рахунковий; 4. Звіт Контрольної Комісії; 5. Доповняючий вибір членів Управи та вибір Контрольної Комісії; 6. Внески й запити. — За Президію Товариства: **В. Децикевич**, віцепрезидент, **д-р А. Говикович**, секретар.

— **Які льокалі у Львові будуть відчинені в часі польських свят.** Львівське городське староство пригадує, що в польський Великий Четвер, Велику Пятницю і Велику Суботу льокалі для розваги можуть бути відчинені, але не можна в них уладжувати забав, дансінгів та імпрез. У Велику Суботу крамниці, фотографічні, фризієрські та кальотехнічні заведення, кіоски, цукорні, каварні, бари, ресторани, харчівні, буфети і т. д. можуть бути відчинені тільки до 18-ої години. Це не торкається ресторанів у готелях. У неділю, 17-го ц. м. цукорні і каварні, які викуповують промислові свідоцтва I. катеґорії, можуть бути відчинені від год. 18-ої, льокалі для розваги, ресторани, харчівні, буфети і под. льокалі від год. 24-ої. В понеділок, 18-го ц. м можуть бути відчинені кіоски та овочарні у поліційних годинах.

— **Львівська хроніка.** Сторож дому при вул. Стрийській ч. 6 Стефан Фідирчук упав підчас миття вікон сходової клітки з першого поверху на подвіря і поломив собі руки. Важко раненого відвезли до шпиталя. — Чеслава Янкович повідомила поліцію, що найшла покинене немовлятко біля залізничого шляху напроти вул. Арцішевського. — Поліція арештувала Я. Бренера, зам. при вул. Інвалідів ч. 23 за крадіж готівки в крамниці Левера при вул. Шпитальній ч. 15.

— **Пожежа копальні в Бориславі.** Минулої середи пополудні вибухла пожежа в нафтовім шибі „Міріям" ч. VIII., що є власністю фірми „Стандарт Нобель". Пожежа знищила вежу і залю машин. Шкода сягає коло 200 тисяч зол. Причини пожежі покищо не устійнили.

—**Шеф Озону буде сен**а**тором.** У Кракові вмер сенатор д-р Еміль Бобровський, що був сенатором з номінації президента держави. У політичних колах ходить чутка, що на місце сен. Бобровського президент держави заіменує сенатором шефа Озону, ген. Скварчинського.

— **Убив у вязниці двох своїх товаришів.** Зпочатком квітня ц. р. 26-літній Антін Паньківський убив дошкою по голові вязня 28-літнього Федора Слабого. Паньківського замкнули за кару в одній келії з вязнем Феліксом Ровінським, засудженим на 10 літ вязниці. 11-го ц. м. вязнична сторожа ствердила смерть Ф. Ровінського. Секція трупа виявила, що Ровінського задушив руками Антін Паньківський. Причина вбивства невідома. Здається, що Паньківський хворий на нерви. Він відсиджує кару досмертної вязниці.

— **Краєва хроніка.** В загороді Григорія Зварича в Кнігиничах, рудецького повіту, вибухла пожежа, яка знищила хату, комору і стайню вартости 1.000 зол. Почалося з комина. Місцева пожежна сторожа альокалізувала пожежу. — На ріці Стрипі, на території громади Нагірянки, бучацького повіту, згорів деревляний поміст на залізному залізничому мості. Дошки занялися від розжареного вугля, що випав із льокомотиви. — Павло Рущак з Гулина, бучацького повіту, копав керницю при допомозі двох робітників. **Коли він був на дні керниці,** глибокої вже на 17 метрів, з рук робітників вихопився 20-кілевий камінь, який вони витягали зі стіни керниці, і так потовк голову та плечі Рущака, що той втратив притомність і на другий день помер.

— **14-ох інжинірів** арештувало ГПУ в Мінську разом з іншими робітниками, занятими при будові нового будинку державної опери. Інжинірів арештували тому, що будови опери не закінчено ще дотепер, хоч почали її будувати ще перед 5-ти роками. Крім того ГПУ закидає арештованим ріжні зловживання. Страти внаслідок зловживань в 1937. р. сягають коло 200000 рублів.

— **Змагання найбільшого корабля з бурevієм.** Найбільший і найшвидший корабель „Королева Марія" приплив до пристані Плімавт з 4-годинним опізненням тому, що минулого тижня захопив його буревій на повному океані. Буря спричинила кораблеві велитенські шкоди. Поміж пасажирів 42 особи ранені, з того 4 важко. Тому їх мусіли відвезти до шпиталю.

— **Дві залізничі катастрофи.** Між Ґалацом і Білгородом (Акерманом) поїзд наїхав на автобус. У катастрофі згинуло 7 осіб, 21 важко ранених. Крім того під Яссами товаровий поїзд зударився з вагоном моторового поїзду. 10 осіб ранених.

— **14 убитих за програну при виборах.** Підчас місцевих виборів у Мексику кандидати, які переграли та їх приятелі напали на вибраних кандидатів. Підчас бійки згинуло 12 осіб, 14 було ранених.

— **Наслідки релігійного фанатизму.** В Індії дійшло до вуличних боїв між магометанами та індусами. Лад привернуло щойно військо. Згинуло дві особи, 16 є ранених.

— **Ґазові маски і схови для населення.** Ґенеральна рада департаменту Сени рішила роздати мешканцям парижської округи ґазові маски за 284 міліони франків, з чого 184 міліонів заплатить держава. Крім того збудують схови за 250 міліонів, при чому половину коштів покриє держава. На будову доріг для населення призначать 15 міліонів. Загалом департамент Сени видасть на летунську оборону 428 міліонів франків, що їх покриють з позички.

— **Повна деморалізація дітей у СССР.** „Комсомольская Правда" нарікає, що ні батьки, ні школи, ні комісаріят освіти не звертають уваги на виховання дітей, які є простаками і розбишаками. Дітям продають горілку і папіроски. Здеморалізовані діти втікають на вулицю, де займаються розбишацтвом.

— **Жидівка — жінкою прем. Даладіє.** Польська преса пише, що новий французький прем'єр Даладіє одружився з варшавською жидівкою Енґольц. Підчас світової війни її батьки мешкали в Одесі. Після вибуху большевицької революції втікли до Варшави, де Енґольцівна вчилася співати і танцювати. По перших виступах у Варшаві виїхала на дальші студії до Парижа, де на **одній концерті пізнав** її теперішній премієр Даладіє, закохався і одружився з нею.

— **„Приріст населення — на приказ Сталіна"** Начальник центрального статистичного уряду Саятін, обговорюючи підготову до нового спису населення в січні 1939. р., заявив, що „вороги народу" зменшили число населення при загальнім списі населення 1937. р. Число населення було нижче, ніж уряд передбачував. Тепер основою загального спису населення СССР будуть „управнені до голосування", себто громадяни від 18. р. життя. На приказ Сталіна новий загальний спис населення має виказати великий приріст населення СССР, хоч у дійсности внаслідок голоду, розстрілів, засланнь число населення в СССР зменш… більше ніж на 20 міліонів.

— **Новий виступ тайної радіостанції … Сталіна.** Минулої ночі відозвалася знову … тайна радіостанція „Визволення Р… надає свої передачі опівночі на … Вчорашню передачу намагались заглуш… вітські радіостанції. По спікерці промов… чина, який гостро скритикував Сталіна … певицький уряд.

— **Катастрофальна повінь.** У Туреч… ступили з берегів ріки і заподіяли вел… шкоди. Коло місцевости Анасі вода … ности і затопила багато худоби. Ріка … виступила з берегів і затопила місто … та довколичні села. Ріка Рафік перерва… ві і затопила місто Сівас та села Геве і …

— **Власниками щоденників** у Румунії … но з постановами нового закону — мож… ти лише румунські громадяни. Вида… треба зголосити до торговельного реєст… можуть приймати ніякої матеріяльної … зза кордону. У протилежному випадку … денники вважатимуть в Румунії пресо… ганами чужинців. Видавництва мусять … книги і подрібно подавати джерела при… щоденникам ні журналістам не вільно … грошей від держави або публичних … постанова не торкається кореспондент… денних часописів Крім того закон … що видавництва всіх часописів, що … ся понад 30 разів до року, мусять бут… зовані у формі акційних спілок. Вкінці … ком кожного року щоденники мусять … висоту накладу.

— **Ріжні вісти.** Підчас військових … Ель Гаеб в околиці Мекнес у Мароко … трагічний випадок. Один марокан… лець упав нещасливо на гранату, що … Три вояки вбиті, 16 ранених, 4 важко … Відомий співак Ф. Шаляпін помер у Пар…

— **Недавно повстала у Львові** нова … них артикулів: „ДВА КЛЮЧІ", що її … та порошки до печива з успіхом конкурує … шими заграничними виробами.

— **Заклик до матерей.** Кожна мама … першою пору звертати пильну увагу на … їх дітей. В кожнім домі не повинно … бляшаної коробки з таблетками Аспірин… перших проявах простуди або грипи … опанувати недугу. Проста річ, що … Аспірину, треба перевірити, чи на бляшан… ві або теж на таблетці є застереження … раді слово „Аспірин".

З кіна.

КІНО „ПАЛЯС": „ГУЗАРСЬКІ МАНЕ…

Ці маневри моглиб однаково … тися любовними, бо любощів тут … енних вправ. Австрійський старшина … національности має довги і стоїть … зою що його викинуть із війська. … бубон і єдина в таких випадках … вана віддавна батьками пуляк і … го легкодуха та картяра добре … такий старшина з „напрнкованим … має свій смак і хоче женитися … ною в якій закохався. А щоб і … вийшла комедія, то така вибрана … сить удавати служницю, а служниця … Вся ця фільма переробляє ще раз … ви численних віденських фільм … неврами". Головну ролю грає … Магда Шнайдер, комічну пару … Енґліш і Роберт Кемп. Крім … уся дія складена недотепно, без …

КІНО „МАРУСЕНЬКА": „ЛИЧЕНЬКО".

Фільма зроблена для „чудесної дитини" Шерлі Темпль, щоб вона мала нагоду показати свій акторський хист і танці, якими нас справді захоплює. Вона грає ролю внучки обіднілого третьорядного актора, що живе мантійствами. Він використовує талант своєї внучки, яку при цьому дуже любить і щиро не хоче з нею розстатися, коли трапляється нагода віддати її на виховання до самотньої мілйонерки. Вже не вперше у фільмі у Шерлі Темпль використаний мотив, як ніжне серце розумної дитини причиняється до поправи характеру дорослої людини. Мала дівчинка звана „Личеньком" уміє кілька разів замазати вину свого злодійкуватого дідуся і жертвуватися для нього. Світ вуличних бездомних дітей, чудакуватих мілйонерів і малих театриків зв'язаний із своєрідними американськими обставинами. Характеристичну ролю старого актора шарлятана грає відомий артист Франк Морган.

КІНО ХИМЕРА: „ВЕСЕЛИЙ ВОЛОЦЮГА".

Всі спрагнені погідної комедії віднайдуть у цім фільмі „Веселий волоцюга" найкращі прикмети віденської (як досі) безжурности та легкости. Молодий бурлака робить у лісі знайомість із расовим конем, який потребує людської помочі. Завдяки цій першій знайомости бурлака Петрусь змінить ціле своє життя: спершу перекинеться у джокея, а потім вступить до цирку. Коли такий веселий молодець уже раз стане „артистом", тоді може навіть закохатися у справжній молодій дамі. Він — несміливий, незнайомлений із світом, в який попав і через те попадає в неодну комічну ситуацію. Головну ролю грає Гайнц Ріман, знаний нам з неодної комедії; поруч нього Еллен Франк, Джіна Фальтенберг, Фр. Бенфер і комічний Ганс Юнкерман. Фільма має гарні краєвиди і добрі дотепи.

—o—

Зі судової салі.

ВЕЛИКИЙ ПРОЦЕС НА РЕЛІГІЙНОМУ ТЛІ.

Дня 12. ц. м. почався в Галичі великий процес перед трибуналом окружного суду зі Станиславова, що приїхав до Галича на виїздну сесію, за вбивство дослідника св. Письма Юрка Кукури. На лаві підсудних засіло 29 селян; греко-католиків і римо-католиків з Тумиря та о. Дерлиця, завідатель парохії в Тумирі. Підсудних боронять адвокати: д-р І. Волянський зі Станиславова, д-р В. Мурович і м-р В. Бачинський з Галича.

Прокуратор притягнув до відповідальности підс. Стеблинського Василя за вбивство Юрка Кукури дня 10. січня ц. р. і за участь у збіговищі, підс. о. Ярослава Дерлицю за підбурюючі промови в церкві, інших підсудних за участь у бійці, публичнім збіговищі і знищенні дому секретарки Анни Березіцької в Тумирі дня 30. січня ц. р.

Акт обвинувачення каже, що в Тумирі розвивали свою діяльність дослідники св. Письма. Завідатель парохії о. Дерлиця у своїх проповідях мав взивати парохіян, щоби били сектантів і вигнали їх зі села.

Парохіяни нападали по ночах на дослідників. Дня 10. січня ц. р. юрба напала на дім Березіцької, де молилися сектарі. Підс. Стеблинський Василь мав ударити сектаря Юрка Кукуру колом по голові так тяжко, що він помер.

Підсудні заперечили вину.

Підс. о. Ярослав Дерлиця виясни, що в 1936 р. почався сектярський рух у Тумирі. Тому у своїх проповідях пояснював вірним різницю між католиками і сектярями. Звертав людям увагу, що грозять нам такі нещастя, як в Еспанії чи СССР. Тумирські сектярі це злодії, які належали до ватаг бандитів. До секти пристали скомпромітовані люди. Сектярі зневажали знамя хреста. Як католицький священник звертав увагу на небезпеку від сектантів, але ніколи не вживав таких слів, що моглиб викликати ненависть до сектярів.

Предсідник: Хто підбурив людей?

Підс.: Не знаю. Такі побиття як в Тумирі були і в Делієві і Межигірцях, але з цього ніхто не робив ужитку.

Предс.: Бо не було вбивства. Чому о. парох не доносив властям, що сектярі ображали католицьку віру?

Підс.: Я і люди повідомляли про це поліцію, але з цього нічого не було. До того протоколи на поліції десь пропали.

Прокуратор: На якій підставі о. Дерлиця твердить, що на поліції пропали протоколи?

Підс.: Бо ця справа чомусь затихла.

—o—

Дописи.

ГЛИНЯНИ.

З культурно-освітнього життя в Глинянах. За останні 3 місяці культурно-освітне життя в Глинянах було досить рухливе. І так у часі Різдвяних Свят місцеве громадянство жертвувало самочинно кількадесять золотих на Рідну Школу і на місцеву філію „Просвіти". 20-ті роковини проголошення самостійности Української Держави відсвяткувало місцеве громадянство врочистою академією-концертом у вщерть виповненій салі Українбанку в неділю 23. січня ц. р. В програму входили: промова м-ра Володимира Климка, точки хорові, музичні і деклямації. — Підготовлювану на неділю 30. січня ц. р. крутянську академію, перемишлянське старосто заборонило. Тому відбулися тільки святочні сходини з промовою м-ра Миколи Піхурка і вступним словом адв. Дичка Степана. Передтим відбулася панахида в місцевій церкві. — 20-ті роковини Берестейського миру відсвяткувало місцеве громадянство святочними сходинами в дні 9. лютого ц. р. у гарно удекорованій салі Українбанку. Реферат про цю подію виголосив м-р Волод. Климко. Присутніх було понад 100 осіб. — В дні 12. лютого заходом філії „Союзу Українок" відбулася спільна просфора для інтелігенції і міщанства, на якій зібралося понад 100 громадян. Пройшла вона в гарному й милому настрою. — За останні місяці відбулися загальні збори таких товариств: читальні „Просвіти" — вибраний головою Осип Савчак; т-ва „Сокіл" — вибраний головою Володимир Хамуля; Повітового Кружка Р. Ш. — вибраний головою о. Михайло Гаврилюк; Філії Союзу Українок — вибрана головою п. Галя Хамулова; філії „Просвіти" — вибрано головою адв. Степана Дичка. Крім цього в березні ц. р. відбулися загальні збори Українбанку, Кооп. „Народній Дім" і Районової Молочарні, які виказали чимраз кращий розвій усіх цих трьох економічних установ. — По довгих перипетіях затвердив вкінці глинянський магістрат плян будови торговельного дому глинянської кооперативи „Народній Дім". В найближчому часі провідні органи кооперативи мають приступити до будови однопоперхової кам'яниці в середмісті коло церкви, яка має стати осередком українського торговельного життя. — В останніх днях іде в просвітянській ділянці підготова до просвітянського здвигу та до відсвяткування ювилейних імпрез (7. квітня ц. р. відбулася районова просвітянська нарада). В рідношкільній ділянці йде підготова до заснування дитячих садків по селах, а місцевий „Сокіл" веде інтенсивний вишкіл руханкових вправ побратимів і посестер.

ЗДОЛБУНІВ.

Здолбунів — Шевченкові. В неділю 3.го квітня ц. р. Здолбунів величаво вшанував память Тараса Шевченка. В 12-ій. год. у переповненому соборі св. Катерини о. М. Коломиєць відправив панахиду в українській мові, співав соборний хор під орудою Куреви. О. Коломиєць виголосив гарне слово, в якому висловив радість, що молитва за Пророка України обєднала українців усіх політичних переконань. В 15.ій год. відбулася заходом Союзу Українок академія для дітей. Хоч таку академію влаштовували у Здолбунові уперше салю виповнили вщерть діти й батьки, що прийшли віддати поклін Тарасові. Д-р І. Прісівевська у вступному слові говорила про значіння таких академій в честь Шевченка для дітей. На дальшу програму склалися: „Заповіт", який відспівав дитячий хор під орудою Є. Радивилова, присяга, що її перед портретом Шевченка зложила в імені дітей В. Семенюківна, деклямації дітей у віці 4—6 років, поема „Тарас пастушок", знову деклямації та інсценізація „Кобзар і діти". На закінчення академії діти малодіяних відспівали пісню-молитву „Боже великий, єдиний". Увечорі цього самого дня відбулася академія, яку улаштили спільно управа ВУО і Союз Українок. Цю академію теж започаткував „Заповіт", який відспівав хор „Просвітянської Хати" з села Новомильська під орудою Метельського. Після реферату п. н. „Шевченко — речник українського народу", що його виголосив Віталій Юрченко, відома на Волині бандуристка Г. Білогубова, відспівала при звуках бандури пісні „Ой по Бойда", „Чорна хмара зза Лиману" й „Морозенко". У дальшій частині програми хор виконав пісні „І звук пісень" — Ярославенка, „Смерть" — Леонтовича і „Човен" — Ярославенка. Деклямували: Р. Дуліба — „Якби ви знали, паничі", М. Близнюківна — „Благословенная в женах" і Г. Комончуківна — „Марія". При кінці „Драматичний Гурток" під управою Скульського виставив інсценізацію „Відьма", в якій треба відмітити чудову гру пань Скульської та Туркинської. Академію закінчила молитва „Боже великий, єдиний".

Здолбунівчани.

—o—

Спорт.

ВСІ НА ПЛОЩУ СОКОЛА-БАТЬКА, ЛЕГКОАТЛЄТИ ПРОСВІТІ!

КОМУНІКАТ СПОРТ. СЕКЦІЇ СОКОЛА-БАТЬКА.

В неділю 17. ц. відбудеться масовий біг навпростець з нагоди 70-ліття „Просвіти" з площі Сокола-Батька, що його уладжує Спортова Секція Сокола-Батька при співучасти Карпатського Лещетарського Клюбу та „Орлів".

Траси бігів: 3 км. — для мужчин І. і ІІ. кл. і 5 км. — для юніорів від 16—18 літ. 1 км. — для юніорів від 14—16 літ. 1 км. — для жінок І. класи. 1/2 км. — для жінок ІІ. класи і юніорок.

Початок змагань у год. 12. Збірка змагунів (ок) у год. 10.30 на площі Сокола-Батька. Зголошуватися можна до дня 15. (пятниця) ц. м. до год. 19-ої. Зголошення приймає кожного дня п. м. Данчевський від год. 19—20 в канцелярії Сокола-Батька, Руська ч. 20.

Лікарські оглядини кожного дня в Спортовій Порадні (вул. Ходоровського) від год. 19.

Взиваємо всіх змагунів і змагунок усіх вище названих організацій та українське громадянство до масової участи у великім бігу навпростець з нагоди ювилею „Просвіти".

Спортова Секція Сокола-Батька.

СПОРТОВІ НОВИНКИ.

Український спорт на Буковині. Із зеленої Буковини рідко доходять вісти про те, що там діється у спортовім світі. Коли ж і прийде якась вісточка, то вона дуже скромна. Сьогодні подаємо кілька спортових новинок: Довбуш програв мистецький меч у Сучаві з тамошнім „Сучавським Замком" 1:2. СТ. „Мазепа", яке грало за мистецтво Б-класи, перемогло Авентул 3:1. Українська дружина грала д. завзято й помітна в ней добра техніка. Найкраще грали в Мазепі: В. Попик, Когутяк, Мойсюк і Гудзуманюк. СТ. „Гонта" — Лучафарул 0:7. Українська дружина грала зовсім без тренінгу.

У закарпатській східній дивізії веде кошицький КАЦ, який має 17 п. за 10 гор. Друге місце займає ЧСК Кошиці 16 п. Щойно на третім місці опинилася Русь із 14 пунктами. Таким чином від першого місця ділить її різниця 3 пунктів, які важко буде тепер віднайти. Перше місце може здобути Русь тоді, коли оба її суперники погублять у мистецтвах пункти. Дальші місця в табелі займає: ЧСК — Ужгород 9 п., СТ. Н. Весь 8 п., МШЕ Мукачів 6, БФТЦ Берегів 6 п. та УАЦ Ужгород 4 п.

В чеській Державній Лізі веде Спарта Прага з 31 п. за 19 гор перед Славією Прага 23 п. Дальші місця займають: Кладно 22 п., Жідениці 21 п., Братислава 21 п., Вікторія Жижков 18 п., Шл. Острава 16 п., Находь 16 п., СК Пльзень 15 п., Пардубіце 15 п., Вікторія Пльзень 14 п., Простейов 14 п. Спарта є вже безконкуренційним кандидатом на мистця. Хто вилетить з Ліги — покищо важко сказати, бо ситуація в долині табелі може ще змінитися. Найбільше загрожені: Простейов та Вікторія Пльзень.

Мадярська Ліга. Веде безапеляційно Ференцварош 39 п. перед Гунгарією та Уйпештом, які мають по 36 п. На дальших місцях опинилися Кішпешті 27 п., Електромош 26 п., Фебус 20 п., Сегед 20 п., Будафок (який гратиме в неділю з Україною) 20 п., Немзеті 20 п. Сіртетакі 18 п., Бочкаї 16 п., Терезварош 14 п. Два останні місця займають Будаї 9 п. та ЕТО 7 п.

—o—

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ:

D-r Abdullah Zihni Soysal: Z DZIEJOW KRYMU. Polityka — kultura — emigracja. Prace Młodzieży Krymskiej na emigracji. Nr. 1. Wydawnictwo kwartalnika „Wschód". Warszawa, 1938.

Antoni Gronowicz: ANTYSEMITYZM RUJNUJE MOJĄ OJCZYZNĘ. Nakładem Dobrego Polaka. Lwów, 1938. 16°, стор. 30.

Elie Borschak: L'UKRAINE A LA CONFERENCE DE LA PAIS (1919—1923). (Extrait du Monde slave, 1937—1938). 1938.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Театр:

Четвер 14. 4. вистави нема.
Пятниця 15. 4. вистави нема.
Субота 16. 4. вистави нема.

Театр Ріжнородностей.

Четвер 14. 4. год. 7.30 вистави нема.
Пятниця 15. 4. вистави нема.
Субота 16. 4. вистави нема.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

КАЛУШ:
17. IV. Лісова пісня.
18. IV. Орфей у пеклі.
19. IV. Невольник.
З Калуша іде театр до Станиславова.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ЯГОЛЬНИЦЯ.
14. IV. Пісня Бесниду.
15. IV. Подружний мечт.
16. IV. Маруся Богуславка.
17. IV. Мазепа.
18. IV. Гетьман Полуботок.
19. IV. Ой не ходи Грицю.
20. IV. Шалений муж.

КІНА.

АПОЛЬО: „Голгофта“.
АТЛЯНТИК: „Фордансерки“.
БАЛТИК: „Королівський вязень“.
ВАНДА: „Належу до тебе“; „Лазурі і клівакя“.
ҐРАЖИНА: „Дуня“ („Почмайстрова дочка“).
ЕВРОПА: „Перли корони“ (Шаша Ґітрі).
КАСІНО: „Пані Валевська“ (Грета Ґарбо).
КОПЕРНИК: „Інститутка“ (Д. Дарбін).
МАРУСЕНЬКА: „Личенько“ з Шерлі Темпль і колрова гротеска.
МЕТРО: „Дон Боско“ реліг. фільма.
МІРАЖ: „Людина-лев“.
МУВА: „Життя вулиці“ з Люізою Райнер.
ПАКО: „Голгофта“ пасійна фільма.
ПАЛЯС: „Гусарські маневри“.
РАЙ: „Знахар“.
РІЯЛЬТО: „Історія одної ночі“.
СВІТ: „Дівчата з Новолінок“.
СТИЛЕВЕ: „Буревій“ і ревія.
ТОН: „Місто у вогні“; „Кід Ґалягад“.
УТІХА: „Дикі стежки“ та ревія.
ХИМЕРА: „Веселий волоцюга“

ФОТОПЛЯСТІКОН (пл. Марійська 5). „Югославія“.

ФОТОПЛЯСТІКОН „Світовид“ (Пасаж Гавсмана ч. 7): „Америка“.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Четвер, 14. квітня 1938.

6.15—8.00 Раннішня авдиція; 12.03 Полуднева авдиція; 13.45 Комунікат Хлїб. Палати; 13.50 Симф. поранок із пл.; 14.55 Біржа; 15.00 Фрагм. із пов. Косак-Щуцької „Хрестоносці“, Музика з пл.; 15.25 Біжучі вістки з міста та провінції; 15.30 Господарські вістки; 15.45 Муз. мандрівки, авд. для молоді; 16.15 Камер. концерт орх., спів; 17.00 Сенкевич як публіцист; 17.15 Страсти Христові у нар. пісні; орх., муж. і міш. хор, баритон. 17.50 18.50 Спорт; 18.10 Пісеньки; 18.20 Органи соліє; 18.25 18.55 Програма на завтра; 18.35 Авдиція для сільської молоді; 18.40 Лекти та програми; 19.00 „Міґуель Манара“ містерія О. Мілоша; 20.00 20.55 Актуальна гутірка; 20.10 Форт. рецітль, Шуманові твори; 20.45 Веч. дневник; 21.00 Релігійна музика у вик. хору, орх. з пл., 21.45 Страстна гутірка; 22.00 Концерт камер. орх., спів, скрипка, органи; 22.50 Ост. вістки; 23.00 Із спікерового альбума.

Пятниця, 15. квітня 1938.

6.15—8.00 Раннішня авдиція; 12.03 Полуднева авдиція; 13.45 Суспільна гутірка; 12.50 Бетовен із пл.; 14.55 Біржа; 15.00 „При Божому Гробі“ фрагм. із листів Словацького; 15.20 Біжучі вістки з міста та провінції; 15.30 „Земля, що по ній ступав Спаситель“ авд. для старших дітей; 16.00 Гутірка з хорами; 16.15 „По дорозі на Голготу“ рел. пісні у вик. подвійного вок. квартету; 16.50 20.55 Актуальна гутірка; 17.00 „При хресті“ літер. авд.; 17.25 Боккеріні: „Стабат Матер“ ораторія на два сопр., тенор, хор, смичк. орх. оп. 61; 18.00 Огляд видань; 18.10 Турист інформатор; 18.15 Г. Райтер: „Страсти“ на форт.; 18.35 „Історія Христа“; 18.45 Для села; 18.50 Спорт; 18.55 Програма на завтра; 19.00 Єрусалимський відпуст; 19.50 Гайдн: „Сім Христових слів“ оп. 51, смичк. квартет; 20.45 Веч. дневник; 21.00 „Історія про Страсти Христові“ авд. на осн. середновічних пісень; 21.30 Симф. концерт, орх., баритон, 22.35 Мотети 16. століття, хор солістів, 22.50 Ост. вістки; 23.15—24.00 Твори Шумана з пл. (видає Варшава II).

Субота, 16. квітня 1938.

6.15—8.00 Раннішня авдиція; 12.03 Полуднева авдиція; 13.45 Музика з пл.; 14.45 Вагнер із пл.; 15.15 Програма на завтра; 15.20 Технічна скринька; 15.30 Театр Уяви для дітей: Оповідання про великодушного лицаря Ґотфрида; 16.00 Монюшко: „Дерево хреста“ у вик. хору; 16.15 Твори на скр. і орг.; 16.50 Актуальна гутірка; 17.00 Страсти та Воскресення, містерія з муз. І. Чеха; 17.45 Наша програма; 19.00 „Чудо на пустині“ авд. для дітей на осн. Лягерлеф, Радіова субота; 20.00 Вечір спогадів, орх., сол., хор, 21.30 Масканї „Кавалєрія Рустікана“ оп. Масканія у вик. артистів міляньської Ля Скалї, після опери Ост. вістки, Метеорольог. комунікат; 23.00 Сальонова музика з плит.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Четвер, 14. квітня 1938.

БЕРЛІН 15.15 Розр. музика, 16.50 Шубертові твори; БІЛҐОРОД 18.20 Арфа, віол., 18.50 19.00 Спів; БУДАПЕШТ 12.05 Симф. концерт, 17.00 Скрипка, форт., 19.00 Орх., 19.00 20.00 21.00 22.00 „Страсти на осн. св. Матея“ орат. Баха; ВІДЕНЬ 15.30 Народня музика на нар. інстр., 17.55 18.00 19.00 20.00 21.00 22.00 „Парсіфаль“ оп. Вагнера; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Давня і нова камер. музика; КОШИЦІ 13.30 Про алькоголізм на Закарпатті, 18.00 Культурний огляд, Музика з пл., 18.45 Вістки; МІЛЯНО 17.15 Вок. концерт, 21.00 22.00 23.00 „Меса да Реквієм“ Верді; ПРАГА 15.15 Скрипка, твори словацьких композиторів; РАДІО ПАРІ 18.00 Театр Уяви, 19.00 Пісні, 19.15 Спів. ресітль, 20.30 21.00 22.00 Симф. концерт, 22.30 Трохи гумору; РИМ 16.40 Для дітей, 17.15 Камер. концерт, 21.00 22.00 „Ля Пасіоне ді Крісто“ Е. Пеззі, 23.15 Рел. музика; СОФІЯ 17.30 Військ. орх., 18.40 Пісні, 20.45 Чеські пісні.

Пятниця, 15. квітня 1938.

БЕРЛІН 18.00 Розр. концерт, 19.10 20.00 З давніх часів, орх., сол. 20.30 21.00 „Леґенда про сліпу Йоланту“ оп. Чайковського; БУДАПЕШТ 18.35 Арфа, 19.30 Орх. концерт, 21.00 Концерт під дир. Доґнанія, орх., спів; ВІДЕНЬ 15.30 Концерт квартету, 19.10 Концерт двірської орх.; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.00 Дитячі пісні, 15.30 Хор, 18.00 „Пасхалія ц-моль“ Баха, 22.30 Давня камер. музика; КЕНІҐСБЕРҐ 19.10 20.00 „Трістан і Ізольда“ оп. Вагнера; КОШИЦІ 14.00 18.45 Вістки, 18.00 „Богослужбова мова і її значіння в історії Закарпаття“; концерт церк. пісень; МІЛЯНО 22.05 Хор; ПРАГА 20.05 21.00 „Стабат Матер“ орат. Двожака; РАДІО ПАРІ 18.00 Пісні, 18.15 Клявесинові твори Баха, 19.00 Сонати, 20.15 Пісні, 20.30 21.00 22.00 „Сен Льосі“ драм. поема Ромен Роляна з муз. Одерберга; РИМ 17.15 Орг. музика, 20.30 Розр. музика; СОФІЯ 19.15 Спів, 21.30 Легка й танк. музика.

Субота, 16. квітня 1938.

БЕРЛІН 15.30 Пісні, 18.00 Улюблені мельодії, орх., 19.10 Оп. мельодії; БІЛҐОРОД 20.00 Нар. пісні; БРЮСЕЛЬ ФЛ. 21.00 „Драма Христі“ орат. Бенуа, 22.10 „Марітана“ оп. Валясі; БУДАПЕШТ 12.05 Вок. концерт, 13.00 Орх., 17.30 Форт. 18.40 Віол., 21.15 22.00 Циг. муз.; ВІДЕНЬ 12.00 13.15 Розр. концерт, 19.10 Форт. концерт ес-дур Бетовена; КОШИЦІ 14.00 18.50 Вістки, 18.00 Академія самоосвітнього кружка учеників руської реал. ґімназії в Мукачеві; МІЛЯНО 17.15 Танк. музика, 19.30 Розр. концерт, 21.00 Орх., 22.00 Голоси світа; ПРАГА 16.30 Концерт хору, 17.55 18.00 Театр Уяви (нім.), 22.30 Джез; РАДІО ПАРІ 19.00 Форт., 19.15 20.15 Пісні, 20.30 21.00 Театр Уяви, 21.10 Кабарет, 22.05 Симф. музика, з участю хору; РИМ 17.15 19.30 Розр. музика, 21.00 22.00 23.00 „Клеопатра“ опера Армандa Ля Роза Пароді; СОФІЯ 17.30 Популярна музика, 19.15 Форт., 20.15 Спів, 20.45 21.00 Концерт.

БІРЖА.

Львів, 13 квітня 1938

Гроші.

Купно-продажа: Бельґи бельґ. 89·67 89·20, Доляри американські 5·30·00, 527·00 Доляри канад. 527·50—5·25·00 Фаьорени гол. 295·69—293·95, Франки фр. 16·68—16·18, Франки швайцарські 122·70—121·50, Фунти англ. 26·47—26·31, Гульдени данц. 100·25—99·75, Корони ч 15·00—12·50 Кор. дан. 118·10—117·25 Кор. норв. 132·98—132·00 Корони шв. 136·39—135·40, Ліри італ. 24·10—23·00, Марки фінлянд. 11·72—11·25, Марки нім. 106·00 — 102·00 Шилінги австр. 89·00—84·00, Тель Авів 26·20—25·95, Марки нім. срібні 120·00 — 114·00

Акції.

Банк Польський 114·00 Цукор, 34·00, Вугіль 30·50, 28·50, Ліпьпоп 69·00, Можеїв 13·00, Островець 55·00, Стараховичі, 38·25, 37·00, Габербуш 47·00.

Папери

4 і пів проц. внутр. 65·50, 64·75, 3 інв 1 ем. 82·00 серія 91·25 3 поз інв. 2 ем. 80·75 серія 89·75 5. конверс. 69·63 прем. дол. 42·00, 4 консол. 66·75

Тенденція вдержана.

ЦІНИ "МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 13. квітня 1938 р.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 3·55 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак. 3·60 зол.
молоко . . . 18—19 сот.
(яйця копа) . . . 3·00 зол.

Тенденція на масло звишкова, на молоко й яйця сильна.

ОПОВІСТКИ.

Жертви зложені в Адміністрації: по 1 зол. на Просвіту, Рідну Школу і Інвалідів зложив Роман Вудаяк, Ґолонут.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО“.

Розмір часопису: 3 текстові ш... ...и 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . . зол. 0,35
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках . зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці . зол. 0.80

Дрібні оголо... ...ння від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по зол. 0.15
купно, продаж, виміни і т. п. . . . . зол. 0.10
шукаючі праці . . . . . зол. 0.05
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . .
Остання сторінка 1/2 . . . .
Остання сторінка 1/4 . . . .
Остання сторінка 1/8 . . . .

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ри...